

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^e JAARGANG

WOENSDAG 21 MAART 1934

No. 951

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walree; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abnemen: volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam. Amsterdam, 's-Gravenhage. Postcheque- en giro-rekening No 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

INHOUD.

	Blz.
DE AANSTAANDE CONVERSIE door C. A. Klaasse.....	250
Tariefsherziening op korten termijn door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	252
Noorderied voor den middenstand door Prof. Dr. N. J. Polak	253
Javasuiker en de suikervoorziening van Nederland door A. Volz	254
Verbod van invoer van suiker in Nederlandsch-Indië door Th. Ligthart	255
De wet tot organischen opbouw van het Deutsche bedrijfsleven door Hk. Riemens	256
Nieuwe feiten over devaluatie-politiek en export II door Dr. J. G. Stridiron	257
Afzet van Nederlandsch-Indische maïs in Nederland door A. P. Schilthuis.....	258
De Rijksmiddelen over Februari 1934	259
ONTVANGEN BOEKEN	260
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	260
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	261
STATISTIEKEN	261—264
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

20 MAART 1934.

De eerste dagen van deze week was de geldmarkt nog vast; het bleef moeilijk wissels te plaats. Toen bleek, dat de rijzing der geldprijzen niet verder doorzette, kwam er eenig aanbod van geld, waardoor de noteering voor privaat-disconto van 1% pCt. op 1³/₁₆ pCt. terug liep. Callgelden bleven ruim op ½ pCt. In het midden der week kwam er zelfs nog gedurende twee dagen verandering in de noteering voor prolongatie, welke op 1¼ pCt. gesteld werd. Thans noteert men weder 1 pCt. Op 22 Maart stelt de Minister van Financiën weder de gelegenheid open om in te schrijven op schatkistpapier voor een totaal bedrag van vijftig millioen Gulden. Ook thans zullen weder 5-jarige biljetten, rentende 3½ pCt., worden uitgegeven.

* * *

De stemming op de wisselmarkt bleef deze week onveranderd. Er ging maar weinig om. Ponden en Dollars veranderden bijna niet: 7.57 en 1.48⁹/₁₆. De £/\$-noteering bleef onveranderd ongeveer 5.09. De eenige groote verandering, die te constateeren viel, was in de noteering voor Marken, welke gisteren scherp terugliepen en van 59 op 58.50 kwamen; slot 58.57½. Ook de diverse soorten Sperrmarken lagen flauw in de markt. Fransche Francs gingen terug en kwamen op 9.77%. Indië hooger 100⁷/₁₆. Argentijnsche Pesos 37%.

De marge voor Ponden, levering op 1 en 3 maanden, is teruggelopen; zij noteerden tenslotte ⁷/₁₆ en 2½ c. agio. Termijndollars waren tamelijk wel onveranderd en doen een fractie boven contant.

Op de goudmarkt blijft het heel stil. Zeer aangeboden waren gisteren Marken bankpapier, die rond de 58 werden afgedaan.

DE AANSTAANDE CONVERSIE.

Het aanhangige wetsontwerp tot conversie van een deel der geconsolideerde staatsschuld beoogt wel de omvangrijkste operatie op dat gebied hier te lande ooit doorgevoerd. De leeningen, ter aflossing waarvan de machtiging wordt gevraagd tot uitgifte van nieuwe obligatiën, t.w. de 5 pCt. Tweede leening 1932, de 4½ pCt. leeningen van 1916, 1917 en 1928, en tenslotte de 4 pCt. leening 1916 beloopt per saldo tezamen nog een bedrag van f 898,124.000, in welk verband dan ook de nieuwe wet in de uitgifte van f 900 miljoen nieuwe obligatiën voorziet. Deze conversie omvat dus niet minder dan rond een derde gedeelte van de geheele geconsolideerde staatsschuld!

Tot op zekere hoogte is het verwonderlijk, dat niet een deel dezer leeningen reeds eerder is geconverteerd. Men kan moeilijk zeggen, dat op het oogenblik het tijdstip en de omstandigheden voor zulk een operatie zooveel gunstiger zijn dan ooit het geval is geweest in de vier jaren, die ongeveer verlopen zijn sedert het intreden van de economische crisis de eerste stoot gaf tot verlaging van den rentestandaard. En men mag dan ook gerust stellen, dat, indien de vorige regeering wat meer doortastend en minder schroomvallig was geweest bij de leeningspolitiek, reeds eerder rentebesparing zou zijn verkregen.

Met betrekking tot de 5 pCt. leening 1932 zou men zelfs kunnen stellen, dat zij wellicht nimmer bestaan zou hebben, wanneer in 1931 de toenmalige regeering de situatie op de kapitaalmarkt zich beter te nutte had gemaakt. Deze leening is immers voortgesproten uit de 6 pCt. leening 1922 B, die van 1 Maart 1932 af vervroegd aflosbaar kon worden gesteld. Nadat in Mei 1931 de 5 pCt. leening 1918 was geconverteerd in een 4 pCt. leening bleef de daling van den algemeenen rentevoet nog aanhouden tot in September toe. De financiële crisis die, uitgaande van Midden-Europa, meer en meer om zich heen greep kon echter een minder gunstige wending doen verwachten, die dan ook kwam, toen Engeland de gouden standaard moest prijsgeven. Had men tevoren de 6 pCt. leeningen 1922 geheel of ten deele geconverteerd natuurlijk met verrekening der rente tot 1 Maart 1932 dan zou een rentebesparing van 2 pCt. zijn verkregen, die nu tot 1 pCt. beperkt bleef.

Wat de 4½ pCt. leeningen betreft geldt hetzelfde. Reeds in 1930 zou er gelegenheid tot conversie daarvan zijn geweest. Dadelijk na de eerste depressiesymptomen in de herfst van 1929 is de notering der inheemsche obligatiën omhoog gegaan; in Augustus 1930 bereikten de 4 pCt. staats- en gemeentefondsen den parikoers, in October d.a.v. noteerde de 4 pCt. leening 1916 101⅞ pCt.

De verklaring voor het uitstel der conversie van de toen uitstaande 4½ pCt. leeningen moet gezocht worden in het feit, dat men eerst de 5 pCt. leening 1918 wilde converteeren. Gezien de omvang van die leening t.w. f 299 miljoen heeft men lang gearzeld voor de stap werd gewaagd; eerst in Mei 1931 werd daartoe overgegaan. Maar daarna bleef de stemming op de obligatiemarkt; zooals boven vermeld, uitermate gunstig, de koersen stegen zelfs verder. Dat men toen de conversie van de 6 pCt. leeningen 1922 niet doorvoerde is nog te motiveeren, omdat immers de aflosbaarstelling daarvan eerst op 1 Maart 1932 mocht geschieden, en een conversie zoo geruimen tijd vóór dien datum — al is die met renteverrekening natuurlijk mogelijk — niet usantiël is. Maar voor de 4½ pCt. leeningen geldt dat excuus niet.

In het jaar, dat volgde op den val van het Pond kwam er van conversie niets, behalve dan voor de 6 pCt. leeningen 1922, die in 5 pCt. werden omgezet. Eerst in September van genoemd jaar herstelden zich de 4 pCt. leeningen tot ongeveer pari. Betrekkelijk spoedig, in Januari 1933, werd dan ook de eerste 5 pCt. leening van 1932 geconverteerd. In de maanden die volgden, deed de terugslag van de monetaire

situatie in de Ver. Staten de obligatiekoersen hier te lande terugloopen, zoodat van emissies geen sprake kon zijn. Toen in de tweede helft van het jaar een langzaam herstel intrad wilde de regeering het absorptievermogen van de markt in de eerste plaats reserveeren voor de consolidatie van vlottende schuld.

Het resultaat van de emissie der tweede leening 1933 in October viel tegen, zoodat men de conversieplannen opschortte. Daarna kwam eind Januari van dit jaar de „stabilisatie” van den Dollar, die weer voor f 100 miljoen goud deed wegvloeien, en de stemming op de obligatiemarkt wel niet veel maar toch weer eenigszins beïnvloedde. Nu tenslotte deze indrukken weer zijn weggevaagd, het vertrouwen in de landsmunt geheel hersteld is, terwijl ook de voortvarendheid, waarmee de regeering naar begrootings-evenwicht streeft haar effect niet mist, komt de regeering met het grootscheepsche conversieproject. Nogmaals: men kan moeilijk zeggen, dat de voorwaarden voor deze operatie veel gunstiger zijn dan eenige malen in de afgelopen jaren het geval was, maar deze regeering althans kan zich te dien aanzien niets verwijten, zij heeft de gelegenheid gegrepen, zoodra zij zich bood.

De besparing op den rentelast der staatsschuld, welke uit deze conversie zal voortvloeien, is nog niet te schatten, omdat immers nog niet bekend is, welk rentetype de nieuwe leening zal dragen. In het wetsontwerp is noch een rentevoet noch een koers vermeld om de regeering daarbij zooveel mogelijk de vrije hand te laten. In geen geval wordt gedacht aan een hooger percentage dan 4 pCt. Toen het ontwerp werd opgesteld heeft men zoo goed als zeker alleen aan dat rentetype gedacht; vandaar dat het feit, dat ook de 4 pCt. leening 1916 in de plannen werd opgenomen in de Memorie van Toelichting uitdrukkelijk werd gemotiveerd met een verwijzing naar de aflossingsvoorwaarden dezer leening — waarover straks nader — hetgeen niet noodig geweest zou zijn wanneer men gedacht had aan de mogelijkheid van conversie in een 3½ pCt.-type.

Wanneer men bij de keuze van de rente voor de nieuwe leening de normale en gebruikelijke maatstaven aanlegt, waaronder in de eerste plaats vergelijking met de reële rente van de bestaande leeningen, dan zal men ook moeilijk tot een ander type dan 4 kunnen komen. De 4 pCt. staatsleeningen van 1933 noteeren circa 100¼ pCt., de 4 pCt. provinciale leeningen tusschen de 100 en 101 pCt., de 4 pCt. obligatiën van goede gemeenten om en nabij 99 pCt. Hierbij moet rekening gehouden worden met het voornemen om de conversieleening vrij te stellen van couponbelasting, terwijl de genoemde gemeente- en provincieleeningen wèl aan die heffing onderworpen zijn. De contante waarde van dezen belastingvrijdom is te taxeeren op rond 1½ pCt. Waarbij echter gereleveerd zij, dat de 4 pCt. staatsleeningen van 1933 wel vrij zijn van genoemde belasting, en ook niet hooger noteeren dan een fractie boven pari (de nieuwe 4 pCt. Indische leening met volle garantie van Nederland zelfs 2 pCt. daaronder).

Toen in 1931 de 5 pCt. leening 1918 werd geconverteerd stond de 4 pCt. staatsleening van 1916 102 à 103 pCt. genoteerd, 4 pCt. Gelderland noteerde toen 101 pCt., 4 pCt. 's-Gravenhage pari. De conversie vond plaats in een 4 pCt.-type. Thans staan de 4 pCt. staatsleeningen rond 2 pCt. lager! Toen in Januari 1933 de 5 pCt. leening 1932 werd geconverteerd stond de 4 pCt. staatsleening 1931 circa 101 pCt. 4 pCt. Gelderland 101 pCt., 4 pCt. 's-Gravenhage boven de huidige notering; ook toen koos men het 4 pCt. rentetype voor de conversieleening. Intuschen is er één punt, dat den voorstanders van conversie in een 3½ pCt.-leening een argument in handen geeft, t.w. de notering der 3½ pCt. en 3 pCt. staatsleeningen. De 3½ pCt. leening 1911 noteert thans rond 97 pCt.

Daarbij moet men echter het volgende bedenken:

van deze leening staat slechts een beperkt bedrag uit, de omzetten zijn zeer gering, het aanbod schaarsch. Trouwens de koers op het oogenblik is allerminst een hoogterecord der laatste jaren. In Augustus 1931 bereikte dit fonds een koers van 100 pCt., in 1932 was de hoogste koers 98 pCt., verleden jaar nog 97¼ pCt. De 3 pCt. leeningen noteeren thans circa 87¼, inderdaad 1 pCt. hooger dan de hoogste koers voor 3 pCt. Grootboek-certificaten in 1932 en 1933 behaald.

Alles bij elkaar genomen, vindt men derhalve in deze vergelijkingscijfers geen andere indicatie voor het rentetype der nieuwe conversieleening dan 4 pCt. Wat intusschen allerminst zegt, dat een 3½ pCt. leening geen succes zou hebben. Men kan nl. behalve met vorenvermelde „marktanalytische grondslagen” ook rekening houden met psychologische factoren. En dan moet erkend worden, dat een brutale aankondiging van een conversie op een basis, die volgens de oogenblikkelijke marktpositie nauwelijks verantwoord is tot gevolg kan hebben, dat die marktpositie zich snel aanpast bij het conversie-aanbod.

Men kan zich in dit verband spiegelen aan het voorbeeld der ook grootscheepsche Engelsche conversie in 1932, toen de 5 pCt. Warloan in een 3½ pCt. leening werd omgezet. Het effect van de aankondiging dier conversie alleen reeds deed de koersen zoowel van staats- als andere obligatiën sterk omhoog gaan. Temeer kans is er op zulk een omlaag forceeren van de kapitaalrente, wanneer er voor de houders der te converteeren fondsen weinig alternatieven zijn. Omvangrijke kapitaal aanvraag voor binnenlandsche bestemming naast die van de schatkist is er niet. Weliswaar zou een deel der houders der te converteeren obligatiën willen „vluchten” in de nu nog hooger rentende gemeente- en provincieleeningen, zoemed in pandbrieven, maar zooals dat ook in Engeland geschiedde zou de koers daarvan zoo snel oploopen, dat de heele markt zich spoedig aan het lagere renteniveau had aangepast.

Anders zou de zaak staan, wanneer de omstandigheden gunstig waren voor „overstappen” van de aflosbare leeningen in buitenlandsche fondsen; het is niet aan te nemen, dat de koers van prima obligatiën aan Engelsche en Fransche beurzen noemenswaard zou stijgen, zelfs indien een voor den omvang van onze markt groote vraag van hier uit zou ontstaan. Maar ook in dat opzicht is de ruilmogelijkheid zoo uiterst beperkt. De favoriete debiteuren-met-hoogere-rente van vroeger komen niet meer in aanmerking, in Engeland is de rentevoet voor staatspapieren ook al 3½ pCt., Amerikaansche fondsen zal men, gezien de monetaire situatie, niet nemen om een klein rentevoordeel, en in Frankrijk is ook nu reeds de intrestvoet op staatspapieren rond 1 pCt. hooger dan hier, zonder dat een „trek” van kapitaal daarheen merkbaar is. Juist de ervaringen der laatste jaren op monetair gebied verhinderen, dat zelfs betrekkelijk groote rentever schillen internationale kapitaalver schuivingen doen ontstaan, terwijl anderzijds zulke verschuivingen voorkomen, ondanks een nadeelig renteverskil.

Gezien die omstandigheid kan tot op zekere hoogte de regeering een zeer groote macht uitoefenen op het inheemsche renteniveau, wíl zij, binnen zekere grenzen, monopolistisch vraagster van kapitaal is, althans zonder machtige rivalen, die eenige honderden miljoenen kunnen absorbeeren. En daarom zou, als bovenvermeld, een brutale aankondiging van een grootscheepsche conversie in een 3½ pCt. leening misschien een succes kunnen worden, ondanks het feit, dat zulk een rentetype nog niet bij de huidige verhoudingen van de markt past! Maar zulk een „intimidatietactiek” zou voor ons een novum zijn, en niet geheel zonder risico's. Af te wachten is intusschen, of de regeering de traditioneele weg zal volgen en de bestaande situatie op de kapitaalmarkt als uitgangspunt zal nemen, dan wel haar relatieve machtspositie als voren bedoeld zal te nutte maken. Afzijdig zal zij

zich in elk geval houden van dwangmiddelen; voor gedwongen conversie gevoelt de regeering — en terecht, in het belang van duurzame bevordering van het staatscrediet — blijkens de M. v. A. niet.

De rentebesparing bij conversie in een 4 pCt. leening (verwaarloozend hetgeen de regeering minder dan de parikoers daarvoor toucheert, en het feit dat de 4½ pCt. leeningen couponbelasting opleveren en de conversieleening waarschijnlijk niet) belooft op basis van het thans uitstaande bedrag f 5.140.000; bij conversie in een 3½ pCt. type, waarvan het nettorendement dan toch wel niet lager dan pl.m. 3,7 pCt. zal kunnen zijn, nog ruim 2½ miljoen extra. Veel belangrijker is echter de besparing op de aflossingen. Weliswaar is dat op den duur geen besparing, omdat immers toch het volle nominale bedrag der schuld moet worden gedelgd, maar het mag ongetwijfeld een groot economisch voordeel heeten, dat aldus door geringer amortisatie minder overheveling van de consumptie- naar de kapitaalsfeer plaats heeft (de aflossing komt immers ten laste van den gewonen dienst en bezwaart dus via de belasting het verbruik, terwijl de houders der losbare fondsen het terug ontvangen kapitaal zeker niet consumptief aanwenden, en het is de vraag of zij voor het kapitaal in elk geval empool vinden of zoeken).

Voor het loopende jaar zou op de te converteeren leeningen 31,1 miljoen moeten worden afgelost; voor de 4 pCt. leening 1916 komt daarbij in 1937 en volgende jaren nog een extra aflossing van 15 miljoen. De nieuwe leening zal volgens het wetsontwerp in 40 jaar worden afgelost. Gebeurt dat in 40 gelijke termijnen, dan belooft de aflossing per jaar 22½ miljoen, een besparing voor dit jaar dus van ruim 8 miljoen. Maar kiest men de voor staatsleeningen algemeen gebruikelijke annuïteitsmethode, dan belooft bij een 4 pCt. type de eerste aflossing slechts 9½ miljoen, dus ruim 21 miljoen minder dan nu, waarbij dan in 1937 en volgende jaren nog een „besparing” van 15 mill. met opgelopen rente extra komt.

Het ontwerp machtigt de regeering zoowel tot conversie ineens van het heele bedrag van rond 900 miljoen, als tot uitgifte bij gedeelten, waarbij dan telkens één of meer der te amortiseeren leeningen aflosbaar kunnen worden gesteld. De 5 pCt. leening 1918 was bij de conversie in 1931 nog rond 300 miljoen groot, en men vond dat destijds een zeer omvangrijk bedrag om ineens te converteeren, vandaar dat men maanden heeft gewacht op een zoo gunstig mogelijk tijdstip voor de doorvoering van deze operatie. Nu is het bedrag drie maal zoo groot!

Wanneer men nu het voorbeeld van de jongste conversie der Indische dollarleeningen zou volgen door eerst de vrijwillige inwisseling open te stellen zonder gelijktijdige amortisatie van de oude leeningen, dan zou natuurlijk geen enkel risico aanwezig zijn. Het eenige bezwaar van een zoo groote conversie-operatie is immers de kans, dat een deel der houders niet met de conversie meegaat, hetgeen betekent, dat dit bedrag afgelost moet worden, wanneer althans de normale methode wordt gevolgd van gelijktijdige aflosbaarstelling.

Nu zullen de Rijksfondsen wel weer een zeker bedrag beschikbaar kunnen stellen voor vrije inschrijving op de conversieleening, terwijl desnoods ook de vlottende schuld kan worden uitgebreid, indien dat voor amortisatie noodig mocht zijn. Dit laatste zal, hoewel de geldmarkt daartoe ongetwijfeld gelegenheid biedt, de regeering wel niet willen doen, omdat zij immers eerder voor consolidatie voelt dan voor verdere verhooging der vlottende schuld. Tenzij men eerst vrijwillige conversie aanbiedt zal dus waarschijnlijk de uitgifte bij gedeelten plaats vinden. In dat geval zou de 5 pCt. leening 1932 het eerst aan de beurt zijn, eenerzijds is de rentevoet het hoogst, en anderzijds is vervroegde aflossing bij deze leening te allen tijde toegestaan, zoodat men niet aan een vasten datum gebonden is.

C. A. KLASSE.

TARIEFSHERZIENING OP KORTEN TERMIJN.

De stroom van crisiswetten houdt aan. Toen de Regeering in Augustus j.l. het wetsontwerp tot herziening van de Crisisinvoerwet indiende, verklaarde zij, dat haar handelspolitieke outillage na de aanvaarding van bedoeld ontwerp voorshands voldoende kon worden geacht en dat in afwachting van de praktische ervaringen, welke de Regeering met het beschikbare apparaat zou opdoen, geen nieuwe voorstellen zouden worden gedaan. Niet lang heeft de rust geduurd. Op 15 Maart j.l. is opnieuw een belangrijk wetsontwerp ingediend, hetwelk de strekking heeft om aan de Regeering de bevoegdheid te verschaffen om op eigen gezag, dus zonder voorafgaande wet, tarieven van invoerrechten in te stellen, af te schaffen, te verhoogen of te verlagen. Hiermede wordt, gelijk zoo aanstonds zal blijken, de macht der Regeering met betrekking tot het economisch leven weder aanzienlijk vergroot. In verband met het groote belang, dat ons volk heeft bij lage invoerrechten, wil het zijn concurrentiekracht op de internationale markten niet steeds verder zien terugloopen, loont het de moeite om de bepalingen van het nieuwe wetsontwerp en de gronden, die ter verdediging daarvan in de Memorie van Toelichting worden aangevoerd, eens wat nader te bezien.

In art. 1 van het nieuwe ontwerp wordt bepaald, dat de Regeering, wanneer zij bij de Staten-Generaal een wetsontwerp heeft ingediend tot instelling, afschaffing, verhooging of verlaging van invoerrechten, bevoegd zal zijn om een dergelijke verandering van ons tarief reeds vóór het aannemen van het desbetreffend wetsontwerp in werking te doen treden. Wordt het wetsontwerp gewijzigd, dan moet de Koninklijke regeling der tarieven met deze wijziging in overeenstemming worden gebracht; wordt het wetsontwerp ingetrokken of verworpen, dan moet ook de door de Regeering in het tarief aangebrachte wijziging onverwijld worden ingetrokken. De Koninklijke regeling der tarieven is behoudens de zooeven genoemde gevallen en behoudens de aanneming van het desbetreffend wetsvoorstel (in welk geval uiteraard het Kon. Besluit door de wet wordt vervangen) hoogstens voor één jaar geldig.

In art. 2 van het wetsontwerp wordt bepaald, dat van door de Kroon aan te wijzen goederen gedurende den tijd van ten hoogste één jaar een nieuw invoerrecht kan worden geheven of een bestaand invoerrecht kan worden afgeschaft, verhoogd of verlaagd. Voor een dergelijk besluit moet eerst de Economische Raad worden gehoord. Na het in werking treden van een dergelijk besluit wordt onverwijld een wetsvoorstel tot goedkeuring daarvan ingediend. Wordt dit ontwerp ingetrokken of in een der beide Kamers verworpen, dan moet het K. B. tot wijziging van de tarieven onverwijld worden ingetrokken.

Hoewel de Staten-Generaal het goedkeuringsrecht van de door de Kroon te treffen maatregelen behouden, behoeft het in het licht van de verhoudingen, zooals deze thans nu eenmaal geworden zijn, geen betoog, dat de aanvaarding van het nieuwe wetsontwerp de macht der Regeering zeer belangrijk zal vergrooten. Zelden toch zal ons huidig Parlement geneigd zijn om de tegenwoordige Regeering te desavoueren, wanneer deze laatste het tarief op eigen gezag zal hebben gewijzigd. Het is dus van het grootste belang na te gaan, om welke redenen de Regeering de aanvaarding van dit ontwerp wenscht en in welken geest zij van de door haar begeerde macht in de toekomst gebruik zal willen maken.

Blijkens de Memorie van Toelichting acht de Regeering de bevoegdheden, die haar zijn toegekend bij Crisisinvoerwet, Retorsiewet en Landbouw-Crisiswet niet voldoende:

„De Crisisinvoerwet geeft aan de Kroon alleen bevoegdheid tot rechtstreeksche invoerbepaling, doch niet tot wijziging van het tarief van invoerrechten. De Retorsiewet laat zoodanige wijziging alleen toe in den vorm van

nieuwe of verhoogde rechten tegenover landen, waarmee geen handelsverdrag is gesloten. De Landbouw-Crisiswet bestrijkt alleen het gebied van den landbouw. — Het is daarom gewenscht in tweeërlei opzicht nog nadere voorzettingen te treffen.”

Het Nederlandsche tarief, aldus de Regeering, is een fiscaal tarief en het ligt in de bedoeling, dat dit ook na de voorgenomen aanstaande technische herziening zoo zal blijven. Bovendien is het ingericht op constante economische verhoudingen.

Uit deze hoofde is een herziening van onze tariefwetgeving in den door het nieuwe ontwerp bedoelden zin niet noodig. Integendeel, de voor een gunstige ontwikkeling van den internationalen handel zoo broodnoodige stabiliteit van de tariefwetgeving wordt door de thans voorgestelde regeling geschaad. Het laat zich daarom begrijpen, dat de Regeering, die het belang van de zooeven bedoelde stabiliteit blijkbaar beseft, reeds thans uitdrukkelijk verklaart, dat zij van haar bevoegdheden slechts in twee gevallen gebruik zal maken.

Het eerste geval betreft de onderhandelingen met andere staten over wederzijdsche tariefsverhoudingen. De Regeering schrijft daarover het volgende:

„Niettemin wordt het tarief meer en meer betrokken in de sfeer van onderhandelingen met het buitenland. In verband hiermede kan het gewenscht zijn tariefafspraken, die met eenige buitenlandse Regeering zijn gemaakt, terstond van toepassing te verklaren en vóór of tijdens het voeren van onderhandelingen maatregelen te nemen of in uitzicht te stellen, die om het beoogde effect te verwezenlijken, terstond in werking moeten kunnen treden.”

Op verstandige wijze toegepast, kan de nieuwe bevoegdheid der Regeering het land tot voordeel strekken. Bij voortdurende dient echter te worden bedacht, dat „vechttarieven”, waarop de Regeering aan het slot van deze passage blijkbaar doelt, steeds ook economische belangen van het land, dat dit wapen hanteert, schaden. Wel zeer zorgvuldig moeten dus alle voor- en nadeelen tegen elkander worden afgewogen.

Bedenklijker is echter de tweede beweegreden, welke de Regeering voor de indiening van dit ontwerp heeft aangevoerd, en die blijkens de Memorie van Toelichting als volgt luidt:

„Verder doet zich vooral in den tegenwoordigen crisistijd door onverwachte buitenlandse maatregelen op tarief- of ander gebied het verschijnsel voor, dat eene Nederlandsche industrie plotseling haar afzetgebied zoodanig ziet beknot of den prijs, waarvoor zij haar fabrikaat kan verkoopen, zoodanig ziet dalen, dat zij zonder Regeeringssteun te gronde zou moeten gaan. Die steun zal dan in gevallen, waarin de Crisisinvoervet geen baat brengt, het beste verleend kunnen worden in den vorm van een tijdelijk verhoogd invoerrecht voor overeenkomstige uit het buitenland ingevoerde producten. Snel handelen is ook in zoodanige omstandigheden dikwijls noodzakelijk. De mogelijkheid van eene dergelijke directe tariefverhoging zou het betrokken vreemde land er soms ook toe kunnen brengen voorgenomen, anders voor de Nederlandsche industrie inuikende maatregelen achterwege te laten of de reeds genomen maatregelen weder op te heffen.”

Wij kunnen toegeven, dat er tal van gevallen zijn, waarin steunmaatregelen in dezen tijd van economischen oorlog en internationale instabiliteit gemotiveerd kunnen zijn. Als vorm van steun zijn echter de invoerrechten wel zeer weinig gelukkig.

In de eerste plaats dient men er zelfs in dezen tijd toch nog altijd zooveel mogelijk naar te streven om het tarief van invoerrechten stabiel te houden, een belang dat, gelijk wij zagen, ook de Regeering erkent. Erger nog dan hooge tarieven, zijn gestadig veranderende invoerrechten.

In de tweede plaats legt men bij elken steun, die den vorm van eene invoerbelemmering heeft, dus zoolvel bij contingentieering als bij rechtenverhoging, een last op diegenen in onze volksgemeenschap, die het buitenlandse product nodig hebben, hetzij als consument, hetzij ter verdere verwerking. In het eerste geval worden de levenskosten direct opgedreven,

resp. een verlaging daarvan tegengehouden. In het tweede geval wordt de kostprijs van de binnenlandse bedrijven onder opwaartschen druk gezet. Alleen in geval van behoorlijk bewezen tijdelijke dumping en valutaconcurrentie kunnen wij voor — uiteraard tijdelijke — compenseerende rechten gevoelen, maar tot die gevallen is de toepassing van de nieuwe bevoegdheid der Regeering niet beperkt, en men moet daarom wel vreezen, dat deze eveneens zal worden aangewend in gevallen, waarin steun op andere wijze, dan in den vorm van een tenslotte toch niet anders dan *beschermend* invoerrecht, toegekend zou moeten worden.

Temeer betreuren wij de voornemens van de Regeering, omdat bij de regeling van ons economisch leven in dezen tijd meer dan ooit *overzichtelijkheid* van de te treffen maatregelen en van de gevolgen daarvan noodig is. Nu is het bekend, *waar* de lasten van invoerrechten drukken, maar *in welke mate* zulks het geval is, valt veelal niet zoo gemakkelijk na te gaan. Juist de onzichtbare werking der invoerrechten maakt, dat zij zoo licht kunnen worden misbruikt in tegenstelling tot die steunvormen, waarbij rechtstreeks een beroep wordt gedaan op de gemeenschapkas en niet op de ongeorganiseerde consumentenmassa. Ditzelfde bezwaar geldt uiteraard ook tegen contingentteeringen, doch daarbij dient te worden bedacht, dat invoerrechten veel minder plomp zijn, dan contingentteeringen en dat men er dus nog minder gemakkelijk af komt.

Zoo wil het ons voorkomen, dat ons land door de aanvaarding van het aanhangige wetsontwerp een stap in de verkeerde richting gaat doen. Het aanpassingsproces van ons economisch leven, dat herstel eischt van onze concurrentiekracht in het internationaal verkeer en niet een afsluiting binnen eigen grenzen met tal van verstarringsverschijnselen, zal er door worden belemmerd. Wederom geeft onze Regeering blijk op twee gedachten te hinken. Als zij aanpassing van ons prijzenstelsel bij het deflatiepeil der huidige geldwaarde wenscht, dan moet zij niet aan den eenen kant allerlei maatregelen nemen of aanprijzen, die een neerwaartschen druk op verschillende onderdeelen van het prijzenstelsel uitoefenen, en anderzijds door maatregelen van bescherming een aantal prijzen hoog houden of voor daling behoeden.

Blijkbaar heeft de Regeering ook zelf wel in de gaten, dat zij met dit ontwerp een gevaarlijk pad betreedt. Zij merkt tenminste aan het einde van het algemeene deel van haar Memorie van Toelichting op:

„In andere dan de hier opgesomde gevallen zal van de door de ontworpen wet gegeven bevoegdheden geen gebruik mogen worden gemaakt. Ook in deze gevallen zullen, naar ondergeteekenden meenen, die bevoegdheden slechts uiterst spaarzaam voor toepassing in aanmerking komen. De Regeering meent echter, ook al zou hieraan niet dadelijk behoefte bestaan, deze bevoegdheden te moeten vragen om op alle eventualiteiten voorbereid te zijn.”

Ondanks deze verzekering van handelspolitieke braafheid zouden wij het toch wel zoo goed achten, wanneer het wetsontwerp buiten behandeling zou blijven, of — als dat onmogelijk blijkt — in zijn strekking uitdrukkelijk zou worden beperkt tot het versterken van de machtspositie der Regeering bij onderhandelingen met het buitenland, met uitschakeling dus van de thans in dit ontwerp aanwezige protectionistische mogelijkheden.

Intusschen is de kans daarop bij de huidige politieke constellatie niet zeer groot. Mocht het wetsontwerp in zijn huidige strekking worden aanvaard, dan wäre in elk geval een bepaling op te nemen, dat de hier aan de Regeering toe te kennen bevoegdheid slechts tijdelijk van duur zal zijn. Men heeft tegen een dergelijke tijdsbeperking wel eens aangevoerd, dat men dan de Regeering tot machteloosheid zou doemen. Niets is minder juist dan dat. De wetgever verstrekt in een dergelijk geval aan de Regeering een zekere macht, waarvan deze gebruik kan maken gedurende een bepaalden tijd, en legt zichzelf den

plicht op om tegen het einde van den vastgestelden termijn opnieuw met allen ernst, dien de regeling van deze materie eischt, de vraag te overwegen, of noodmaatregelen, die in breede kringen principiëel bezwaar ontmoeten, en alleen uit bittere nood aanvaard worden, moeten worden bestendigd. Tegen zulk eene procedure kan hier evenmin bezwaar bestaan als zulks indertijd, met betrekking tot andere crisiswetten het geval is geweest.

G. M. V. S.

NOODCREDIET VOOR DEN MIDDENSTAND.

De middenstand heeft het moeilijk. Niet alleen door de crisis: de moeilijkheden zijn ten deele van ouderen datum. Zij hebben een sociologischen ondergrond: de verhoogde welvaart van de breede lagen der maatschappij, met als gevolg niet alleen vraag naar allerlei artikelen, waaraan men daar eerst niet kon denken, maar met een gedifferentieerde vraag naar dergelijke artikelen. De uniforme vraag van de massa heeft, door de meerdere welvaart, ontwikkeling en beschaving, plaats gemaakt voor een vraag, waarin de smaak, de keus, de differentiatie een partijwoord meespreekt. Vergroting van assortiment is alom noodzakelijk om die zich in verscheidenheid uitende vraag te bevredigen. Vergroting van assortiment is voor het kleine bedrijf bezwaarlijker dan voor het groote, niet alleen wegens het grootere kapitaal, dat in den veelsoortigen voorraad moet worden gestoken, maar vooral, omdat de kans op onverkocht blijven en dus de kans op verliezen door demodeering bij de kleine zaak groter is dan bij de groote. Hier werkt de bekende wet van de groote getallen. Het grootbedrijf in den detailhandel heeft dientengevolge in de laatste tien jaar aanzienlijk aan kracht gewonnen.

In den middenstand groeide het besef, dat het kleinbedrijf zich aan nieuwe omstandigheden had aan te passen. De goede zakenlieden wisten daartoe wegen te vinden, al dan niet in samenwerking met elkander, of met grossiers, fabrikanten, handelaars uit andere branches. Men werd strijdvaardig, vond middelen om zich naast de groote lichamen in den detailhandel te handhaven.

Naast dien economischen strijd woedde een politieke strijd, die bij vele middenstanders de aandacht van het kernvraagstuk afleidde. De ideologie van de coöperaties, de bezwaren van de winkelsluiting en de werktijdenregeling, de verlangens tot beperking van sommige bedrijfsmethoden van groote winkelbedrijven en fabrikanten trokken veelal meer de aandacht dan de eigenlijke bedrijfsproblemen. Maar de degelijke zakenman zag die laatste problemen zeer goed, paste zich aan, trok behoorlijk toegerust op in den concurrentiestrijd.

Deze concurrentiestrijd — en deze alleen — zou moeten uitmaken, of de grooten bedrijfseenheid voortaan de distributie voornamelijk in handen zou moeten hebben, of er voor de kleinere eenheid een ondergeschikte, dan wel een belangrijke taak zou zijn weggelegd.

In dezen strijd is nu onverhoeds een sluipmoordenaar opgetreden: de crisis. De vermindering van den omzet, de daling van de prijzen, de starheid van huren en loonen, de contingentteering, die de completering van het assortiment belemmert, het zijn allemaal factoren, die weinig verband houden met de al-dan-niet geschiktheid om in de toekomst de distributie te verzorgen. Hun werking is afhankelijk van toevallige gelukkige of ongelukkige inkoop, van het tijdstip, waarop een huurcontract eindigt, van inkooppolitiek in het verleden, al dan niet rechtstreeks uit het buitenland, en vooral van de mate van uithoudingsvermogen door kapitaalbezit. De uitnemend geschikte, die in den strijd zelf zou hebben kunnen overwinnen, valt hier door sluipmoordenaars-hand, de minder geschikte, die toevallig juist een erfenis krijgt of een rijke vrouw trouwt, die toevallig

juist aan het eind van zijn huurcontract of van zijn levensverzekering is, blijft in leven.

Om de zuivere selectie, op grond van den open concurrentiestrijd, te doen voortgaan, dient de sluipmoordenaar van het terrein van den strijd te worden verwijderd. Daartoe stelt de Regeering thans voor, van staatswege garantie te verlenen voor credieten, welke volgens de Memorie van Toelichting „strekken om bedrijven van den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, die op een hechten grondslag zijn gevestigd en welker instandhouding uit een oogpunt van algemeen belang aanbeveling verdient, doch die, indien geen hulp geboden werd, te gronde zouden gaan, bij te staan”.

Wij achten deze bescheiden hulp volkomen terecht, al ontveinzen wij ons geenszins, dat het uiterst moeilijk zal zijn, een selectie te maken van zaken, die haar verdienen. Want zij dient slechts bestemd te zijn voor bedrijven, die, hoewel volkomen levensvatbaar, en goed beheerd, door het toevalselement in de huidige omstandigheden in moeilijkheden zijn geraakt. Waar tijdige vernieuwing is uitgebleven, waar speculatief is beheerd, waar gevaarlijk hooge credieten zijn verleend of genomen, waar groot is geleefd of de zaak aan sleur of aan personeel is overgelaten, behooren de onbekwame leiders de gevolgen van hun daden zelf te dragen. Slechts waar alle factoren van bekwaam beheer en van aanpassing aan nieuwe omstandigheden aanwezig waren en de moeilijkheden louter aan onvoorziene en vermoedelijk tijdelijke crisismoments zijn toe te schrijven, is hulp van overheidswege gerechtvaardigd.

De bovenaangehaalde zinsnede uit de Memorie van Toelichting stelt daarnaast nog een eisch: dat de instandhouding der zaak uit een oogpunt van algemeen belang aanbeveling verdient. Selectie op dezen eisch lijkt ons onmogelijk: de latere, met open vizier te voeren, concurrentiestrijd zal te zijner tijd moeten uitmaken, welke zaken uit een oogpunt van algemeen belang in stand moeten blijven en welke niet langer van den tijd zijn. Slechts opdat die strijd kan worden beslecht op grondslag van de werkelijke hoedanigheden der strijders kome hier de overheid te hulp, ter wering van exogene elementen, die de krachtsverhoudingen tijdelijk verstoren.

P.

JAVASUIKER EN DE SUIKERVOORZIENING VAN NEDERLAND.

Het besluit van de Nederlandsche Regeering om den steun van de bietsuikercultuur in Nederland ook dit jaar voort te zetten, en wel voor een areaal van 90 pCt. van den vorigen aanplant, heeft bij allen, wien het lot van Java aan het hart gaat, groote teurstelling gewekt.

Hiermede wordt allerminst bedoeld, dat de Regeering zelf zich het ongelukkige lot van Indië in dezen crisistijd niet voldoende aantrekt. Het beste bewijs, in hoe groote mate dit het geval is, werd geleverd door het feit, dat de Minister-President bij de samenstelling van het nieuwe Kabinet, het Departement van Koloniën onder zijn eigen bewind nam.

In verband met de suikerpolitiek der Regeering mag nu gewezen worden op de enkele woorden door Minister Colijn aan Javasuiker gewijd in zijne redevoering kort geleden gehouden voor de Kamer van Koophandel te Rotterdam, nl.:

„Suiker blijft moeilijk, zoolang men hier te lande „suiker wil blijven verbouwen, die 2 maal zooveel „kost als in Indië.”

Het zijn maar enkele woorden, doch woorden van betekenis, waaruit conclusies getrokken kunnen worden.

Men wil hier suikerbieten verbouwen. Wie wil dat? In de eerste plaats de bietenverbouwers, dan de raffinaderijen en allen, die door de bietsuikercultuur werk vinden bij binnenvaart, opslagplaatsen, enz. en verder dat gedeelte van het Nederlandsche volk, tot welk het nog niet doorgedrongen is, welke enorme bedragen jaarlijks aan Regeeringssteun voor

het in stand houden dezer cultuur uitgegeven worden.

Teneinde meer licht over het vraagstuk der suiker-voorziening van Nederland in breede kringen te verspreiden en het volk zelf te kunnen laten beoordeelen of daarvoor in de toekomst de voorkeur gegeven moet worden aan hier verbouwde bietsuiker of uit Java geïmporteerde rietsuiker, is het noodzakelijk de vóór- en nadeelen eener wijziging van de tot dusver gevolgde methode duidelijk en objectief tegenover elkaar te stellen.

Het is een feit, dat de bietsuikercultuur in Nederland eenmaal een bloeiend bedrijf geweest is en toen in 1929 de daling van de suikerprijzen tot een niveau van f 12.— per 100 KG. plaats had, waardoor de bietenbouw niet meer rendabel werd, besloot de Regeering tot een tijdelijken steun. Men verwachtte, dat binnen korten tijd de wereldsuikerprijs weder een niveau bereikt zoude hebben, dat aan de suikerboeren winstmogelijkheden zoude bieden, waarmede de subsidie, die telkens maar voor een jaar werd vastgesteld, zoude kunnen achterwege blijven. Intusschen werden de omstandigheden op de suikermarkt hoe langer hoe ongunstiger, de prijzen daalden geleidelijk tot f 5.— en de Regeeringssteun werd telkens in evenredigheid verhoogd, zoodat tenslotte jaarlijks een bedrag aan steun uitgekeerd wordt, dat nog hooger is dan de prijs, waartoe suiker van Java gekocht kan worden, zoodat voor hetzelfde geld, dat thans uitgegeven wordt aan steun alleen, geheel Nederland „gratis” van Javasuiker voorzien zoude kunnen worden. Had men in dien tijd een dergelijken loop van omstandigheden kunnen voorzien, dan zoude de Regeering waarschijnlijk nooit begonnen zijn met hare steunmaatregelen, die toen slechts tijdelijk en voor een korten termijn bedoeld waren.

Het is niet oninteressant te herlezen, hetgeen door steller dezes in de E.-S. B. van 22 Mei 1929 in dit verband geschreven werd, t.w.:

„In de Tweede Kamer werd onlangs door een van „de leden een wetsvoorstel ingediend en met een „meerderheid van slechts 4 stemmen aangenomen. In „de dagbladen spreekt men van het „Suikerwetje”, „welke benaming misleidend is, daar men uit deze „verkleinende omschrijving zoude kunnen afleiden, „dat het hier eene geheel onbeduidende wet geldt. „Dit is echter allerminst het geval. Het wetsvoorstel, „dat nu spoedig in de Eerste Kamer behandeld zal „worden, is nl. van verstrekkende betekenis, zoowel „in financieel als ook in moreel opzicht.

„Financieel komt het voorstel hierop neer, dat aan „de in Nederland geproduceerde bietsuiker van Re- „geeringswege eene premie betaald wordt van f 1.50 „per 100 KG., zoolang de doorsneeprijs van het jaar „voor geraffineerde suiker in Nederland f 15.50 per „100 KG. of lager is. Ligt de prijs boven f 15.50 „maar beneden f 17.—, dan wordt het verschil tus- „schen f 17.— en den marktprijs uitgekeerd, terwijl „bij f 17.— of hooger niets meer betaald wordt. Op „het oogenblik is de marktwaarde in Holland on- „geveer f 12.— en zoude dus op deze basis en zelfs „nog na een stijging van f 3.50 per 100 KG. of „30 pCt., f 1.50 door den Staat verschuldigd zijn. „Hoe belangrijk het daarmede gemoeide bedrag ook „is, zoo beteekent het op de tegenwoordige lage prij- „zen eene zeer geringe hulp voor de suikerproducen- „ten. Is echter eenmaal het systeem van suikerpre- „mies ingevoerd, dan zullen de eischen van produ- „centen steeds grooter en dringender worden — „evenals dit in andere Europeesche productielanden „zich voorgedaan heeft — en zal het kunstmatig in- „standhouden der industrie den Staat heel veel geld „kosten.”

en verder:

„Tot dusver heeft Nederland zich vrij weten te „houden van het ongezone premiestelsel, dat aan „andere landen schatten geld kost. Het is te hopen, „dat de Eerste Kamer een open oog zal hebben voor „de bezwaren, uiteengezet in het adres van de Am-

„sterdamsche Kamer van Koophandel en van andere „vooraanstaande lichamen in Nederland, en het met „eene luttele meerderheid door de Tweede Kamer „aangenomen z.g. „Suikerwetje”, dat toch van zoo „grootte beteekenis is en verstrekkende gevolgen kan „hebben, zal verwerpen.”

De vraag, die zich thans in de eerste plaats voor doet, is deze, of andere gewassen niet in de plaats kunnen treden van den aanplant van suikerbieten, waarvoor, indien steun ook daarvoor noodig is, deze dan binnen veel nauwere grenzen kan blijven. Een onderscheid wordt daarbij gemaakt tusschen bieten voor suikerfabricatie en bieten voor veevoeder, voor welke laatsten eene afzetmogelijkheid steeds blijft bestaan. Aangenomen mag echter worden, dat dit alles reeds rijpelijk door de Regeering overwogen is en dat een uitweg in deze richting wel te vinden zal zijn, wanneer ook de volksvertegenwoordiging dien vinden wil. Het raffinaderij-bedrijf wordt natuurlijk niet stil gelegd, doch kan ook verder emplooi vinden door het verwerken van ruwe Javasuiker.

Telkens werd in den laatsten tijd betoogd, dat het voordeel voor Javasuiker bij eene voorziening van Nederland betrekkelijk gering zoude zijn, aangezien het daarbij betrokken kwantum nog geen 10 pCt. van een normalen Java-oogst zoude bedragen. Een „normale” Java-oogst behoort echter helaas voor afzienbare tijd — misschien voor goed — tot het verleden. Gedurende de eerste twee jaren zal Java wegens gebrek aan afzetmogelijkheden slechts 500.000 tons per jaar produceeren. Het verbruik in Nederland, dat jaarlijks ca. 250.000 tons bedraagt, omvat dus een halven Java-oogst en Java zoude den aanplant met 50 pCt. kunnen uitbreiden, wanneer de gelegenheid geboden werd, Nederland van suiker te voorzien. Ongeveer 25 suikerfabrieken zouden op Java het bedrijf weer kunnen opnemen en wat dat voor den economischen toestand aldaar en voor de Nederlandsche scheepvaart beteekent, behoeft nauwelijks nadere uiteenzetting.

Is het wonder, dat er op Java groote teleurstelling heerscht en de ontevredenheid over het in Nederland gevoerde beleid toeneemt, wanneer in het moederland enorme premies betaald worden voor de kunstmatige instandhouding van de bietenteelt, terwijl voor hetzelfde bedrag, dat door de Regeering aan subsidies besteed wordt, de suiker tot een redelijken prijs van Java gekocht kan worden, waar de geheel onbeschermde suikerindustrie met den tijdgeest worstelt om zich boven water te houden? Is het wonder, dat men op Java vergelijkingen maakt met de wijze, waarop andere landen voor den afzet van de in de koloniën geproduceerde rietsuiker in het moederland gezorgd hebben, met name Engeland, Frankrijk en de Vereenigde Staten? Men bedenke daarbij, dat geen land ter wereld suiker goedkoop produceeren kan dan Java en dat nergens het geheele productie-apparaat technisch op een hooger peil staat dan op Java. De onjuistheid der berekeningen, die daaromtrent in bietsuikerkringen gemaakt werden, zijn reeds door bevoegden afdoende weerlegd.

Wordt het niet tijd, dat de publieke opinie in Nederland wakker geschud wordt, dat iedereen de oogen geopend worden, opdat de eerste Minister niet meer in het openbaar behoeft te getuigen, dat men hier te lande suiker wil blijven verbouwen (en dus ook wil blijven verbruiken), die tweemaal zooveel kost als in Indië?

Zet alle pro's en contra's tegenover elkaar, dan zullen waarschijnlijk alleen nog de direct bij den bietenbouw belanghebbenden vóór handhaving van den kostbaren bietensteun in een tijdperk van algemeene bezuiniging en versobering stemmen.

Nu voor dit jaar reeds tot voortzetting van den steun besloten is — alleen de voorwaarden zijn nog niet door de Regeering bekend gemaakt — zal eene wijziging der subsidie-politiek pas voor het volgend jaar mogelijk zijn.

Intusschen zal der Regeering reeds spoedig eene andere gelegenheid geboden worden om iets voor den directen afzet van Javasuiker naar Nederland te doen, door bij de behandeling van het nieuwe tarief van invoerrechten voor te stellen het invoerrecht van f 2.40 per 100 KG. op suiker boven 98° polarisatie af te schaffen, ten minste voor zoover het suiker van Java betreft. Hierdoor zoude witte Javasuiker weer de kans gegeven worden in vrije concurrentie te treden met bietsuiker evenals dit vóór 1930 het geval was.

De Regeering en ook de volksvertegenwoordiging late deze gelegenheid niet voorbijgaan en stelle Java niet op nieuw teleur.

P.S. In dit verband zij nog verwezen naar hetgeen de schrijver van „Feiten en Mogelijkheden der Suikerindustrie” in het Amsterdamsch Effectenblad van 16 dezer te berde brengt. A. V.

VERBOD VAN INVOER VAN SUIKER IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Bij den Volksraad is een ordonnantie aanhangig gemaakt, die bepaalt, dat de invoer van alle riet- en bietsuikers binnen het tolgebied van Nederlandsch-Indië voor een termijn van twaalf maanden zal worden verboden. Als men dit leest is de eerste gedachte, dat het toch al te dwaas zou zijn om in een land, dat met suiker volgeladen ligt, nog suiker toe te laten en dat het dus alleszins begrijpelijk is, dat de Regeering daar een stokje voor steekt. Vooral tegenwoordig nu men zoo gewend is aan allerlei economisch verwrongen maatregelen is men licht geneigd de ordonnantie toe te juichen en haar volkomen logisch te noemen. En toch is ze een kardinale fout! Wat is toch het doel? dit kan geen ander zijn dan het ophouden van de prijzen binnen het Nederlandsch-Indische consumptiegebied op een niveau, dat ligt boven dat waartoe men aan het buitenland afgeeft. Ware dit niet zoo, dan zou de ordonnantie overbodig zijn, want dan bestond er geen gevaar, dat er buitenlandsche suiker naar het suikerland bij uitnemendheid komen zou. Men volgt dus de slechte Nederlandsche politiek om door regeeringsmaatregelen de bewoners van het land te dwingen meer te betalen dan de buitenlanders, men houdt daardoor de consumptie tegen (referte aan de dalende boterconsumptie in ons land) en verhindert een normale ontwikkeling van den afzet.

Het suikerverbruik is laag in Nederlandsch-Indië. Men kan het niet geheel juist bepalen, omdat de bevolking een eigen product maakt, dat wel zeer van de fabriekssuiker afwijkt, maar dat toch tot suiker gerekend worden moet. Als de statistieken juist zijn is het verbruik van fabriekssuiker slechts 6 KG. per hoofd der bevolking, er is dus alle aanleiding om dat verbruik te stimuleeren en dat doet men niet, als men de prijzen door een beschermenden maatregel boven het wereldmarktniveau brengt.

Het is niet gewaagd om te veronderstellen, dat de suiker, waarvan men den invoer vreest, de eigen Javasuiker is. Deze toch kan tot zeer lage vrachten vervoerd worden naar havens buiten den Archipel en vandaar weer terug naar Nederlandsch-Indië met vreemde schepen, waarna het product goedkoop aangeboden worden kan dan wanneer het per Paketvaart verscheept moet worden. Is dit juist, dan is de oplossing eenvoudig: Men moet dan zorgen, dat de vrachten op de inter-insulaire lijnen zich voor dit artikel aanpassen aan de buitenlandsche vrachten, anders moet men van andere lijnen gebruik maken. Het gaat echter niet aan de prijzen kunstmatig op te houden om abnormale toestanden te laten voortbestaan.

De geschiedenis van deze crisis leert met overtuigende duidelijkheid, dat verbetering niet verkregen worden kan, als men de allereerste leerstellingen van de economie negeert. Laat men daarom terugkeeren

tot de wijsheid onzer vaders en overwegen, dat de wereld niet beter wordt, als men overal tracht schaarschte te verwekken om zoodoende de prijzen te verhoogen, maar tevens het verbruik te verminderen; ware welvaart bereikt men, als de consumptie toeneemt, zij het ook aanvankelijk op niet-loonende prijzen.

Dus geen invoerverbod van suiker in Nederlandsch-Indië, geen Westersche dwaasheden nadoen in de tropen, maar wel streven naar verhooging van het binnenlandsch verbruik.

Th. L.

DE WET TOT ORGANISCHEN OPBOUW VAN HET DUITSCHE BEDRIJFSLEVEN.

De wet van 27 Februari 1934, die op 13 Maart jl. door den Reichswirtschaftsminister Schmitt is afgekondigd, wil de voorbereiding brengen, van wat men den organischen opbouw van het Deutsche bedrijfsleven genoemd heeft. (Gesetz zur Vorbereitung des organischen Aufbaues der deutschen Wirtschaft). De titel is zoo gesteld, dat de verwachtingen niet te hoog zullen worden gesteld — in tegenstelling tot het Gesetz zur Ordnung der nationalen Arbeit, dat onlangs is uitgevaardigd b.v. — Een voorbereiding wil men slechts treffen, niet een definitieve organisatie. Met name de veelbesproken „ständische Aufbau” van het economisch leven moet men niet in deze wet verwezenlijkt achten; deze zal eerst, naar de Deutsche kanselier verklaard heeft, uit den groei van het bedrijfsleven zelf moeten voortkomen. In hoeverre nu reeds overzien kan worden, tot welk resultaat een onbelemmerde groei van het bedrijfsleven zal leiden, moet hier in het midden gelaten worden.

Tot een gedeelte van dien opbouw naar standen, omtrent welks bijzonderheden men zich van regeeringszijde nog niet uitgelaten heeft, moet intusschen waarschijnlijk wel de vorming van de zogenaamde Reichsnährstand gerekend worden, de van overheidswege gevormde eenheid, die alle producenten van voedingsmiddelen vereenigt. Wijl ook deze laatste organisatie tengevolge van regeeringsmaatregelen in het leven is geroepen, kunnen nog meerdere wetten en verordeningen op dit gebied verwacht worden, hoezeer men ook het verlangen koestert, dat zonder ingrijpen van bovenaf het bedrijfsleven van de toekomst opgebouwd wordt naar standen, gelijk men dat wil.

De thans afgekondigde wet deelt het geheele economisch leven, op de agrarische productie en de vischvangst na, in hoofdgroepen in, totaal twaalf in getal. Elk bedrijf moet bij een desbetreffende hoofdgroep aangesloten zijn. Aldus verkrijgt men een algemeene vertegenwoordiging van dit geheel van Duitse ondernemingen, verdeeld in de twaalf organisaties. Elke organisatie is onder een van regeeringswege aangestelden leider geplaatst, die, bijgestaan door een raad, gezag uitoefent over alle aangesloten bedrijven. Hoever dit gezag zal gaan, is niet aangegeven; slechts is bepaald, dat de regeering voor elke hoofdgroep nadere verordeningen zal vaststellen, die, naar aangenomen mag worden, dit hoogst belangrijke punt regelen zullen. Van deze uitwerking hangt veel, zoo niet alles af. Eenige richtsnoeren heeft de minister intusschen reeds aangegeven in een rede voor vertegenwoordigers uit handel en nijverheid.

Vooreerst wil men de autoriteit van de leiders der hoofdgroepen niet zoover doen gaan, dat daardoor aan het vrije bedrijfsleven afbreuk wordt gedaan. De regeering van het Derde Rijk heeft bij herhaling verklaard, veel waarde te hechten aan een vrije ontplooiing van het particuliere bedrijf. Zoo ook hier. Er zal door de groepen slechts worden opgetreden in zooverre het de behartiging van gemeenschappelijke, en vooral ook van algemeen Duitse belangen geldt. Taak van de groepen, en dus van haar leiding, is ook om het geheele Deutsche bedrijfsleven te doordringen van den geest van het nationaal-socialisme. Dit laat-

ste houdt in het dienstbaar maken van het particuliere belang der onderneming aan het algemeene Deutsche belang.

Ook op dit gebied kan, evenals op dat van den opbouw van het bedrijfsleven naar standen, met belangstelling afgewacht worden, wat de toekomst voor nieuws brengen zal, en wat de regeering door maatregelen van bovenaf hiertoe zal trachten bij te dragen. In elk geval laat het zich voorzien, dat in den strijd om de buitenlandsche markten, welke strijd thans noodzakelijker is dan ooit, en wellicht ook moeilijker dan wanneer ook, een concreet arbeidsveld gevonden zal worden. Hier kan een straffe organisatie van belanghebbende producenten en exporteurs tot belangrijke resultaten voeren. En om tot een dergelijke organisatie te komen, is dwang van regeeringszijde vaak het eenige middel, dat als zoodanig in Deutschland dan ook al herhaaldelijk voor afzonderlijke bedrijfspgroepen is toegepast, bij voorbeeld bij de productie van brandewijn. De nieuwe wet biedt hier groote mogelijkheden, omdat ze het geheele economisch leven bestrijkt.

Een ander practisch punt, dat nauw bij het vorige aansluit, is dat van de kartelvorming. De Deutsche regeering legt een uitgesproken voorkeur aan den dag voor kleine bedrijven, zoowel in den handel als in de industrie. Bij een dergelijke voorkeur passen moderne „mammouth” bedrijven en kartels slecht. Hun groote beteekenis is der regeering dan ook niet aangenaam, gelijk zij herhaaldelijk verklaard heeft. Practisch is echter van de zijde der regeering nog weinig ondernomen, om deze ontwikkeling, die het gevolg is van oersterke economische stroomingen, tegen te gaan. In tegendeel heeft de regeering noode zeer vele kartels en groote ondernemingen moeten doen voortbestaan, en zelfs door dwang nieuwe kartels in het leven geroepen. Het is nu de vraag, in hoeverre de nieuwe wet tot organisatie van den opbouw van het Deutsche bedrijfsleven niet een belangrijke nieuwe stap is op den weg naar kartel en monopolie. De rijksminister voor economische zaken is zich hiervan bewust geweest, en heeft deze vraag overwogen, gelijk hij heeft medegedeeld. Zijn bevinding is, dat het ook in de toekomst noodig kan blijken om tot prijsvereenkomsten op het gebied der productie te komen. Sterker dan dit: in een moeilijken tijd als deze zal het zonder twijfel wenschelijk zijn, nog meer dan tot dusverre prijsafspraken te maken, en de nieuwe wet, die *alle* producenten tot samenwerking kan dwingen, biedt ook hiertoe een goed middel. Zelfs regeling van den omvang der productie, en toewijzing van een quota aan iederen producent, acht de minister in bepaalde gevallen wenschelijk. Ondanks de wenschen van de regeering op het gebied van kartels kan dus nu reeds geconstateerd worden, dat de nieuwe wet, wel verre van een bestrijding der kartels te brengen, in tegendeel de kartelvorming zal bevorderen.

De indeeling in de twaalf bedrijfspgroepen staat niet los van wat tot dusverre reeds op organisatorisch gebied bereikt werd. Het is bekend, dat in geen ander land ter wereld de organisatie van het bedrijfsleven zoo ver gevorderd was als in Deutschland. Terwijl echter het ingrijpen van de overheid bij de vorming dezer organisatie tot dusverre slechts incidenteel was — zij het ook in den vorm van een steeds veelvuldiger wordend „incident” — wordt nu het geheele bedrijfsleven stelselmatig samengevat. De oude „Verbände” zullen daarbij ten doode gedoemd zijn, of, wil men, ten deele in nieuwe omgezet worden. Bij deze reorganisatie kan gemakkelijk een einde gemaakt worden tusschen een onderlinge rivaliteit van „Verbände”, die tot dusverre op elkanders terrein kwamen, en ook kan verandering gebracht worden in den organisatorisch evenmin fraaien toestand, dat meerdere vereenigingen uitsluitend een zelfde veld bewerken, slechts met b.v. een verschillenden confessionneelen grondslag.

Hoezeer ook bewust aansluiting gezocht wordt bij het bestaande — b.v. in de vorming van de groepen voor bankwezen of voor verzekeringswezen, die overeenkomen met reeds bestaande organisaties, — er bestaan ook belangrijke verschilpunten. De nieuwe groepen zullen naast particuliere bedrijven ook de overheidsbedrijven van denzelfden aard opnemen. Zoo treden in de groep voor het bank- en credietwezen naast elkaar de particuliere banken en de talrijke instellingen voor overheidscrediet op, welke laatste instituten bijna alle opgericht zijn na de credietcrisis van Juli 1931, en in het bijzonder door de financiering van het groote programma van werkverschaffing der regeering van belang zijn geworden. Ook deze samenvoeging in een groep, die naar uniforme regels van bovenaf geleid zal worden, kan van bijzonder groote beteekenis zijn. Op dezelfde wijze zullen in de groep van het verzekeringswezen de particuliere verzekering-maatschappijen en de instellingen voor de sociale verzekering worden opgenomen.

Naast de genoemde groepen van financiële ondernemingen worden groepen gevormd voor den handel, het verkeer, het handwerk, en zeven groepen van eigenlijke nijverheidsbedrijven. De mijnbouw is met de metaalindustrie in de eerste hoofdgroep ondergebracht, wier leider de bekende industriël en partijman Krupp von Bohlen und Halbach is. Ook voor de overige hoofdgroepen zijn de leiders reeds aangeesteld. Allen moeten zelf aan het bedrijfsleven deel hebben. De verdeling naar hoofdgroepen brengt zeer uiteenlopende bedrijven samen. Logisch is dan ook een ondergroepering — met leiders voor elke kleinere groep — die nog nader uitgewerkt wordt. Naast deze tweërlei verticale verdeling staat een horizontale geleiding, naar de verschillende economisch belangrijke streken. In dit laatste verband heeft minister Schmitt nog opgemerkt, dat de tot dusverre bestaande organisaties van de kamers van koophandel en fabrieken, met het haar eigen doel, zullen blijven voortbestaan. Inderdaad zullen de gewestelijke afdelingen van hoofd- en ondergroepen niet van denzelfden aard zijn als de groepering in de „Industrie- en Handelskamer”, welke laatste immers alle bedrijven van het ressort omvatten.

Alles tezamen levert de nieuwe wet een interessant geheel, terwijl haar beteekenis vrijwel geheel bepaald zal worden door hetgeen nader tot hare toepassing bepaald zal worden. Hk. RIEMENS.

NIEUWE FEITEN OVER DEVALUATIE-POLITIEK EN EXPORT.

II.

III. De ontwikkeling van den export in waarde en hoeveelheid.

Hoewel in 1933 de omvang van den wereldhandel kleiner is geworden, is de positie van den export in de „niet-goudlanden” zeer veel gunstiger dan in de „goudlanden”. Wordt weer als basis genomen het gemiddelde van de jaren 1927, 1928 en 1929, dan blijkt, dat de export in waarde van de „niet-goudlanden”, slechts is gedaald tot 67.9 en van de „goudlanden” tot 37. Bekijken wij het percentage van de landen afzonderlijk, dan blijkt, dat zelfs het hoogste percentage van de subgroep A. der „goudlanden” i.c. België met 47.3, het laagste percentage van de overeenkomstige en goed vergelijkbare groep der „niet-goudlanden” i.c. van Engeland met 51 niet bereikt. De ongunstige positie van Nederland blijkt duidelijk uit het cijfer van 37.1.

Wij kunnen de cijfers van tabel I corrigeren door de waardeveranderingen in de munteenheden uit te schakelen. De beste methode zou hiervoor zijn, den export in groepen te verdeelen en deze te corrigeren met prijsindices, die voor deze groepen berekend zijn. Aangezien echter voor de meeste landen zulke gedifferentieerde prijsindices niet bestaan, zullen de correcties worden uitgevoerd met de reeds vorige week gepubliceerde indices van de groot- en kleinhandelsprijzen.

Tabel I.

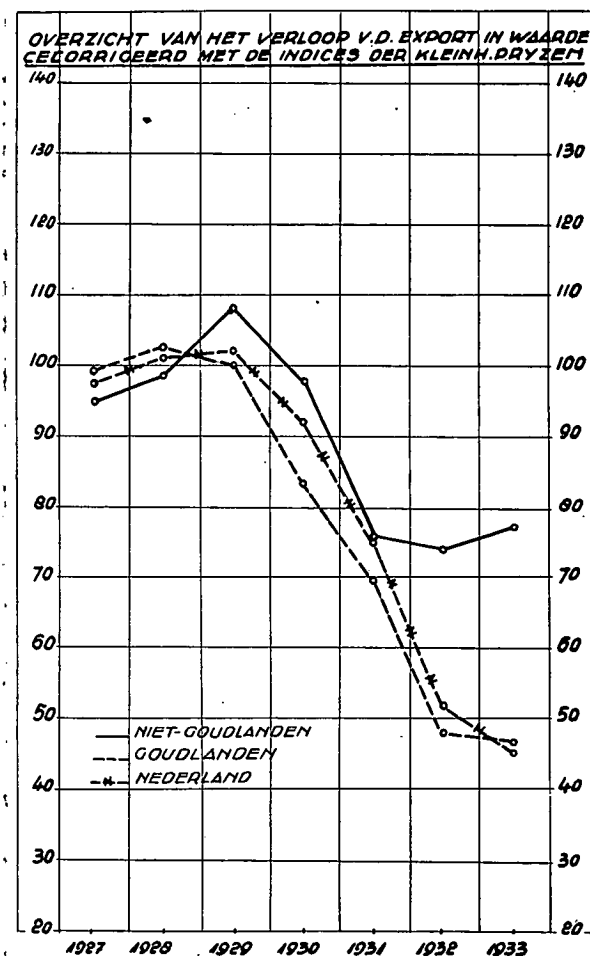
Overzicht van het verloop van den Export in waarde (landsvaluta).

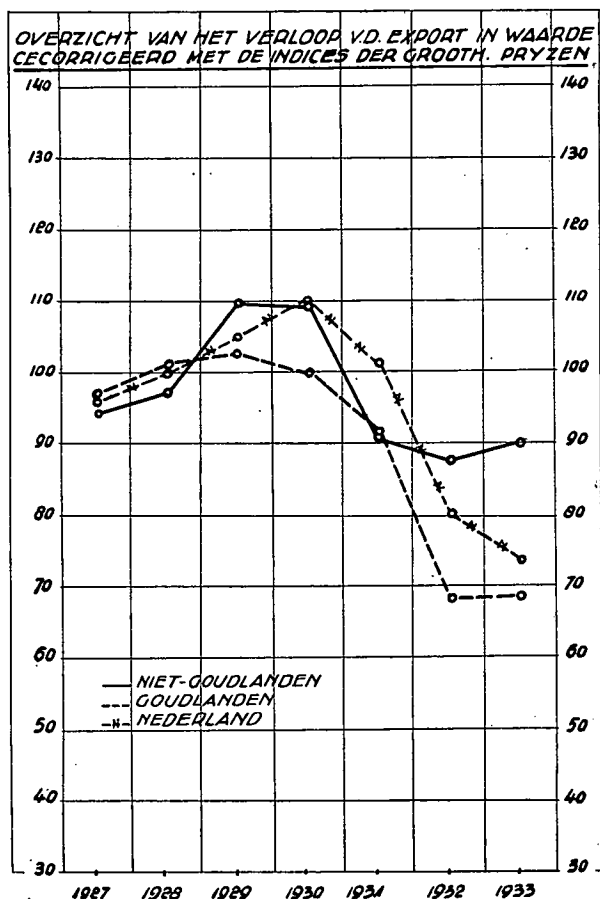
„Niet-Goudlanden”	Basis	1933	„Goudlanden”	Basis	1933
	1927+28+29			1927+28+29	
	3			3	
A. Engeland	100	51.-	A. Nederland	100	37.1
Zweden	100	64.7	België	100	47.3
Noorwegen	100	79.-	Frankrijk	100	35.1
Denemarken	100	74.9	Zwitserland	100	40.9
B. Finland	100	83.5	B. Italië	100	39.2
C. Br.-Indië	100	44.7	Tsjecho-		
Australië	100	90.1	Slowakije	100	28.4
Nw. Zeeland	100	47.9	Polen	100	36.7
Japan	100	93.-	C. Ned.-Indië	100 ¹⁾	31.3
Zd. Afrika	100	49.8			
Sub-Groep A	100	67.4	Sub-Groep A	100	40.1
Totaal	100	67.9	Totaal	100	37.-
Gecorrigeerd met kleinh. prijzen			Gecorrigeerd met kleinh. prijzen		
Sub-Groep A	100	76.9	Sub-Groep A	100	46.4
Totaal	100	82.3	Totaal	100	45.6
Gecorrigeerd met grooth. prijzen			Gecorrigeerd met grooth. prijzen		
Sub-Groep A	100	89.7	Sub-Groep A	100	68.5
Totaal	100	87.8	Totaal	100	63.6

1) 11 maanden van 1933.

De dan verkregen uitkomsten geven volkomen hetzelfde beeld weer en wel voor de „niet-goudlanden” en „goudlanden” na correctie met de kleinhandelscijfers een daling tot 82.3, resp. 45.6, terwijl deze cijfers na correctie met de groothandelsprijzen 87.8 en 63.6 zijn.

Bij een graphische voorstelling van het verloop van den export in de jaren 1927 tot 1933 van de subgroepen A. van de „niet-goudlanden” en „goudlanden” komt het verschil der exportsituatie wel zeer duidelijk tot zijn recht. De daling van den export in de „niet-goudlanden” is tot stilstand gekomen en in een stijging overgegaan; in de „goudlanden” zet de daling zich door. Wij reproduceeren twee graphieken: de eerste op basis van de met de kleinhandelsprijnsindices gecorrigeerde exportcijfers, de tweede gecorrigeerd met de groothandelsprijnsindices.

Stellen wij hiernaast de cijfers van den export in hoeveelheden, dan wordt de reeds getrokken conclusie versterkt. Vanzelfsprekend is hier het verschil in het verloop niet zoo kenmerkend, daar in deze cijfers artikelen met hoog gewicht en lage waarde sterker tot uitdrukking komen. Ter beoordeeling van de exportsituatie hebben o.i. hoeveelheidscijfers minder waarde. Het zijn statistisch niet anders dan slechte gemiddelen. Dit blijkt duidelijk uit de exportcijfers van Nederland, waarin 12.994 ton veevoeder met een waarde van 734.000 gulden en 4.490 ton manufacturen met een waarde van 3.499.000 gulden tezamen worden geteld. (Gemiddelde waarde per ton resp. f 56.— en f 779.—).

Tabel II.

Overzicht van het verloop van den Export in hoeveelheden.

„Niet-Goudlanden”	Basis 1927+28+29		1933	„Goudlanden”	Basis 1927+28+29		1933
	3				3		
A. Engeland ¹⁾	100		82.-	A. Nederland	100		83.-
Zweden ¹⁾ ...	100		79.-	België	100		78.-
Noorwegen ¹⁾	100		94.-	Frankrijk ...	100		63.-
Denemark. ¹⁾	100		107.-	Zwitserland	100		48.-
D. Finland ..	100		94.-	B. Italië	100 ²⁾		90.-
C. Br.-Indië ¹⁾	100		84.-	Tsjecho-			
Japan	100		119.-	Slowakije ¹⁾	100 ³⁾		55.-
				Polen	100		63.-
				C. Ned.-Indië	100 ³⁾		90.-
Sub-Groep A	100		91.-	Sub Groep A	100		68.-
Totaal	100		94.-	Totaal	100		71.-

¹⁾ Deze landen geven niet op den totaalexport in hoeveelheden. In de E. S. B. van 25 October 1933, hebben wij de methode beschreven om voor deze landen indexcijfers te kunnen bepalen. ²⁾ 11 maanden van 1933. ³⁾ 9 maanden van 1933.

Uit bovenstaande tabel blijkt voldoende, dat wederom de „niet-goudlanden” in 1933 een aanmerkelijk gunstiger positie innemen dan de „goudlanden”, zoolang wij reeds vroeger opmerkten. De moerlijkheden van deze laatste groep zullen in de naaste toekomst nog toenemen, daar de concurrentie met de „niet-goudlanden” door hun voorsprong op het gebied van interne aanpassing meer drukkend wordt.

Dr. J. G. STRIDIRON.

AFZET VAN NEDERLANDSCH-INDISCHE MAIS IN NEDERLAND.

In Nederlandsch-Indië wordt maïs in hoofdzaak verbouwd voor verbruik in Indië zelf door de inheemsche bevolking. Wanneer de oogst overvloedig is, blijft een surplus voor uitvoer beschikbaar, waarvan in sommige jaren ook naar Nederland wordt uitgevoerd. Gedurende de laatste jaren is dat niet het geval geweest tengevolge van de lage prijzen van andere, hoofdzakelijk Argentijnsche en Roemeensche maïs, waartegen de Indische niet kon concurreren. Ook is Indische maïs hier geen geliefde soort wegens haar eigenaardige grondlucht; er worden slechts zelden dezelfde prijzen voor betaald als voor de meer gangbare, welke geregeld gevoerd worden en waaraan men is gewend.

In Nederlandsch-Indië waren de maïsprijzen langzamerhand gedaald tot een laag peil, dat nog wel geen uitvoer naar Nederland mogelijk maakte, doch den verbouwers in Indië zeer weinig bevredigende uitkomsten gaf. Om daarin verbetering te brengen heeft de Nederlandsche Graancentrale eene regeling ontworpen om den afzet van Indische maïs van den voorjaarsoogst 1934 in Nederland mogelijk te maken.

In het begin is deze regeling gemaakt voor maïs, welke op Java en Madoera wordt verbouwd, later ook voor Celebes-maïs. De maïs mag worden verkocht door vanwege de Graancentrale erkende Indische verscheper aan erkende importeurs in Nederland. De Indische verscheper moet voor de gele Java- en Madoera-maïs aan den Indischen verbouwer een prijs betalen corresponderende met f 2.50 per 100 KG. f.o.b. Javaansche afscheephaven en voor witte of mixed maïs een prijs, die daartoe in redelijke verhouding staat. Verladen moet worden met schepen van de Batavia-vrachten-conferentie en voor vracht naar Amsterdam of Rotterdam moet f 27.50 per last van 1800 KG. via het Suezkanaal of f 26.— om de Kaap worden betaald. Van de vracht wordt later 10 pCt. rabat terugbetaald aan den verscheper.

Daar de Indische maïsprijs door den vastgestelden inkoop prijs van f 2.50 per 100 KG. f.o.b. afscheephaven plus de vastgestelde vracht, plus winst voor den verscheper, assurantie, rente en andere kosten te hoog zou worden om ze in Nederland te kunnen verkoopen, is de Nederlandsche Graancentrale bereid een gedeelte van de te haren gunste door de Nederlandsche regeering vastgestelde monopoliewinst op granen bij den invoer van Indische maïs in Nederland op te offeren. De monopoliewinst op maïs bedraagt f 1.50 per 100 KG. en daarop wordt bij den invoer van Indische maïs eene reductie verleend, welke door de Nederlandsche Graancentrale wordt vastgesteld en door haar veranderd kan worden. Oorspronkelijk was deze reductie op de monopoliewinst f 1.25 per 100 KG., doch spoedig is zij verlaagd op f 1.— per 100 KG.

De hoeveelheid, welke voor uitvoer naar Nederland beschikbaar zou zijn, werd zeer verschillend geschat. Sommige berichten spraken van een naar ons land uit te voeren overschot van 175.000 ton, doch deze hoeveelheid schijnt sterk overdreven te zijn geweest. In handelskringen gaf men aanmerkelijk lagere schattingen; er waren onder de Indische zich met den afscheep van maïs bezighoudende firma's, die meenden, dat er niet meer dan 25.000 tot 40.000 tons beschikbaar zouden zijn voor uitvoer naar Nederland.

De regeling voor de transacties in Indische maïs is reeds sedert het begin Februari van kracht, doch zaken van eenigen omvang hebben nog niet plaats gevonden. Wel zijn in het begin enkele zaken gedaan, toen de reductie f 1.25 per 100 KG. bedroeg en ook zijn eenige partijen witte maïs voor de industrie naar ons land verkocht, doch van eenen eenigszins levendigen handel voor voederdoeleinden kan niet worden gesproken. Daarvoor is de prijs te hoog, niettegenstaande de reductie der monopoliewinst bij den in-

voer in Nederland. De kostprijs van f 2.50 per 100 KG. f.o.b. afscheephaven plus vracht, exporteurswinst, assurantie, provisie en andere kosten zou gelijk staan met een verkoopprijs in Nederland van ongeveer f 83 per last van 2000 KG. Daarbij komt nog de monopoliewinst van de Nederlandsche Graancentrale minus de reductie, zoodat de Indische maïs per slot van rekening den Hollandschen importeur op ca. f 93 per last van 2000 KG. zou komen te staan. Bij verscheeping in Maart van Java, zou de maïs ongeveer in het midden van Mei in Nederland kunnen zijn. Indien van Celebes verscheept wordt via een haven op Java, kan niet gerekend worden, dat de partij vroeger in Nederland zal aankomen dan begin Juni.

Ook Plata-maïs van den nieuwen oogst kan in het midden van Mei hier zijn en de prijs daarvoor bedraagt op het oogenblik f 93 per 2000 KG. inclusief de volle monopoliewinst van f 1.50 per 100 KG. voor de Nederlandsche Graancentrale. De prijs is in de laatste dagen vrij sterk opgelopen, daar het binnenhalen van den maïs oogst in Argentinië door zwaren regen is vertraagd, en bedroeg kort geleden nog f 89 per 2000 KG. Latere posities Plata-maïs zijn lager te koop dan de eerdere. Onder die omstandigheden is het geen wonder, dat de Nederlandsche importeurs huiverig zijn Indische maïs te koop en op basis van den door de Nederlandsche Graancentrale vastgestelden kostprijs, de vastgestelde vracht en de reductie op de monopoliewinst.

Er is echter nog eene omstandigheid, welke den verkoop van Indische maïs naar Nederland belemmert. Bij de door de Nederlandsche Graancentrale gemaakte regeling is men uitgegaan van een door den afscheper te betalen inkoopsprijs, overeenkomende met f 2.50 per 100 KG. f.o.b. afscheephaven. Voor dien prijs nu kan de afscheper de maïs niet koop, daar de prijzen in Indië daarboven zijn gestegen.

De grootste koper van het voor uitvoer beschikbare maïssurplus in Indië is Japan en naar dat land werd geregeld verkocht tot lage aan de verbouwers geen rekening latende prijzen, en andere verkoopsmogelijkheden waren er slechts zelden. Toen echter de regeling tot stand kwam voor den verkoop van maïs naar Nederland met de reductie op de monopoliewinst bij invoer in ons land, bleef Japan niet meer de eenige koper en was men in Indië niet meer genoodzaakt tot onbevredigende prijzen te verkoopen. Daar Japan de maïs noodig heeft, begonnen de Japansche koopers hogere prijzen te betalen, tot zij hooger stegen dan den door de Nederlandsche Graancentrale vastgestelden prijs van f 2.50 per 100 KG. f.o.b. afscheephaven. Het is duidelijk, dat een afscheper in Indië, wanneer hij meer voor de maïs moet betalen dan f 2.50 f.o.b. afscheephaven en dus met zijn aanbod duurder uitkomt dan andere maïssoorten in Nederland worden aangeboden, in het geheel niet meer naar Nederland kan verkoopen. De Nederlandsche importeur voorziet in zijne behoefte met Plata-maïs of met Donau-maïs, welke laatste nog goedkoper dan Plata-maïs wordt aangeboden. De Nederlandsche behoefte aan maïs kan ruimschoots elders gedekt worden en men heeft de Indische maïs niet noodig. Tot gelijken prijs geeft men zelfs, behalve voor eenige speciale doeleinden, de voorkeur aan andere soorten. De Nederlandsche Graancentrale heeft met hare regeling willen bereiken, dat de verbouwers van maïs in Indië eenen beteren prijs voor hun product konden bedingen en dat doel is voorloopig bereikt, het zij dan op andere wijze dan door het verkoopen naar Nederland. Het is natuurlijk mogelijk dat later, indien de prijzen in Indië of die voor andere soorten in Nederland veranderen, toch nog uitvoer van maïs uit Indië naar ons land in belangrijke hoeveelheden zal plaats vinden, doch onder de tegenwoordige omstandigheden is daarop weinig kans.

A. P. SCHILTHUIS.

DE RIJSMIDDELEN OVER FEBRUARI 1934

Uit het in dit nummer voorkomende Overzicht blijkt, dat de loop van 's Rijks middelen in de maand Februari van dit jaar verre van gunstig voor de schatkist is geweest.

Zooals reeds in het nummer van 21 Februari jl. werd opgemerkt, is de middelenstaat, te beginnen met dit jaar, in twee deelen gesplitst, waarvan de eerste afdeeling de kohierbelastingen en de tweede afdeeling de overige middelen omvat. Deze afdeelingen zijn op een geheel verschillende basis opgebouwd; de daarin vermelde opbrengstcijfers laten zich niet met elkander vergelijken en kunnen derhalve niet in één totaal-overzicht worden samengebracht.

Wij beginnen daarom met de middelen van Afdeeling I. In den staat, zooals hij vroeger werd gepubliceerd, werden de bedragen vermeld, die in werkelijkheid in de maand, waarover het overzicht liep, bij de ontvangers waren betaald. Voor de inkomsten- en de vermogensbelasting valt het belastingjaar echter geenszins samen met het begrootingsjaar. Bovendien kwamen onder de ontvangen bedragen ook betalingen voor wegens oudere dienstjaren. Het verantwoorde bedrag beteekende derhalve niet, dat de betrokken belasting zooveel had opgebracht voor rekening van het loopende begrootingsjaar. Het gevolg was, dat de destijds toegepaste methode van boeking te dezen opzichte geen juist beeld gaf, hetgeen vooral in den laatsten tijd bij de scherpe conjunctuurwijziging aanleiding gaf tot minder juiste gevolgtrekkingen.

Teneinde direct in den staat te kunnen nagaan, hoe de werkelijke stand der heffingen ten aanzien van het loopende begrootingsjaar is, is voor de „directe” belastingen als raming genomen $\frac{1}{2}$ van het kohierbedrag 1934/1935 plus $\frac{1}{4}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934, vermeerderd met de opcenten, die tot dusver ten bate van het Leeningfonds werden geboekt, welk fonds, zooals bekend, is opgeheven. Voor den dienst van het begrootingsjaar 1934 is nu reeds in totaal op kohier gebracht een som van f 36.517.300. Hiervan gaan af de bedragen, welke zijn teruggegeven of anders dan wegens betaling op de kohieren zijn afgeschreven (de z.g. kwade posten), in totaal tot een bedrag van f 526.700. Blijft over f 35.990.600, in den middelenstaat aangegeven als „zuiver bedrag”, dat eerlang in de Rijksrekening zal worden verantwoord en dus vergelijkbaar is met de raming. Daar in kolom 6 de cijfers over hetzelfde tijdvak van 1933 zijn vermeld, samengesteld volgens dezelfde nieuwe boekingsmethode, kan men nu uit den staat aflezen, dat de stand der grondbelasting voor den dienst 1934 f 642.900 gunstiger is dan het vorige jaar om dezen tijd (vermoedelijk wegens normaal accres), doch dat daarentegen de overige kohierbelastingen er veel ongunstiger voorstaan. Bij de inkomstenbelasting valt nl. een teruggang waar te nemen van f 5.182.100, bij de vermogensbelasting van f 151.400 en bij de Verdedigingsbelasting I (die het vorig jaar nog onder het Leeningfonds werd geboekt) van f 43.300. Deze cijfers geven een juist beeld van den loop der in Afdeeling I samengebrachte groep van middelen. Eene vergelijking met den middelenstaat van Februari 1933 is uiteraard niet wel te maken, daar de opgave geheel van karakter is veranderd en van kas-ontvangst-opgave thans een rekeningsstand is geworden.

De opbrengst der in Afdeeling II ondergebrachte „overige middelen”, welke volgens het tot dusver gebruikelijke systeem zijn verantwoord, bedroeg in de afgelopen maand f 22.348.200, d.i. f 3.435.400 minder dan in Februari 1933. Nog grooter is het nadeelig verschil ten opzichte van de raming, dat niet minder dan f 9.861.600 belooft. Schakelt men de omzetbelasting en de couponbelasting uit, die het vorig jaar nog niet werden geheven, dan blijkt, dat de resterende middelen van Afdeeling II f 6.342.400 minder hebben opgeleverd; daarentegen daalt het nadeelig verschil ten opzichte van de raming tot een be-

drag van f 5.443.600. Dit resultaat is zeer ongunstig, ook indien men in aanmerking neemt, dat Februari de kortste maand van het jaar is. De groote tegenvallers zijn de invoerrechten en de suikeraccijns; men kan wel zeggen, dat de teruggang geheel op rekening komt van deze beide heffingen.

De totaal-opbrengst over de eerste twee maanden van het jaar beliep f 47.902.300 tegen f 50.645.300 in hetzelfde tijdvak van 1933. Ook de raming werd niet gehaald (ontvangsten f 16.517.300 minder). Indien ook hier de beide nieuwe middelenposten buiten de vergelijking worden gehouden, worden de hierboven bedoelde nadeelige verschillen resp. f 8.995.700 en f 8.120.000. Ook hier zijn de invoerrechten en de suikeraccijns oorzaak van het ongunstige eindresultaat.

De dividend- en tantiëmebelasting liep in de afgelopen maand terug met f 130.200, waardoor het surplus over Januari jl. omsloeg in een decres. De eerste maanden van het jaar zijn voor dit middel echter van niet veel belang. De invoerrechten daalden met f 2.037.600 en bleven f 1.964.300 beneden de maandraming. Evenals de vorige maand is hierin waarschijnlijk een reactie te zien op de zeer hooge opbrengst van December jl. (een recordcijfer van f 9.4 miljoen zonder de opcenten), veroorzaakt door verhoogden invoer met het oog op de op handen zijnde omzetbelasting. Het statistiekrecht wees een kleine vermindering aan (van f 10.300).

Van de accijnzen gaven de geslachtaccijns, de wijnaccijns en de tabaksaccijns een stijging te zien van onderscheidenlijk f 135.000, f 62.800 en f 57.700. Over Februari is ook verantwoord de accijns van in Januari jl. voor de Crisis Rundvee centrale geslacht vee. Ten aanzien van den wijnaccijns zijn toevallige omstandigheden in het spel; vermoedelijk zijn bedragen ontvangen, waarvoor uitstel van betaling was verleend. In de daling van den gedistilleerdaccijns en den bieraccijns (met f 348.500 en f 238.700) is het verminderd verbruik tengevolge van de slechte tijdsomstandigheden te onderkennen. Bijzonder ongunstig was de suikeraccijns, die een teruggang aanwees van f 3.588.300. Toch moet men nog voorzichtig zijn met het trekken van bepaalde conclusies. Vooreerst waren de inkomsten van Februari 1933 buitengewoon hoog; bovendien heeft de suikeraccijns in de laatste maanden verschillende grillige sprongen gemaakt en kan in de lage opbrengst der afgelopen maand zeer wel een terugslag worden gezien op de omstandigheid, dat in September en October jl. groote voorraden zijn vrijgemaakt in verband met de op 16 October 1933 in werking getreden crisisheffing (voor dezen accijns wordt een 2-maands-crediet toegestaan).

De omzetbelasting is blijkbaar nog niet op gang; de ontvangst bedroeg slechts f 2.608.500, bij een maandraming van f 6.791.700. De in het vorige midelenoverzicht vermelde bijzondere oorzaken voor de lage opbrengst zijn nog van kracht; er is blijkbaar eenige tijd noodig, voordat van deze heffing normale opbrengsten zijn te verwachten. De couponbelasting gaf als eerste ontvangst f 298.500. De gemiddelde maandraming voor dit middel bedraagt f 533.300;

ofschoon de raming over een vol jaar is berekend, trad de wet tot heffing van deze belasting eerst op 25 Februari 1934 in werking. Mede in verband met de tijdens de behandeling der wet daarin aangebrachte wijzigingen, schijnt een raming van f 4.500.000 voor het tijdvak 25 Februari—31 December meer verantwoord.

De zegelrechten stegen met f 135.000, voor ongeveer de helft te danken aan een ruimer vloeien van de beursbelasting. Ook de registratierechten waren iets beter (toeneming f 155.300), waarbij intusschen niet mag worden over het hoofd gezien, dat dit middel in Februari 1933 een bedenkelijke inzinking vertoonde. De successierechten daalden met f 553.500, waardoor de flinke vooruitgang van Januari jl. weer grootendeels te niet werd gedaan. De loodsgelden klommen van f 281.600 tot f 312.700; over de eerste twee maanden bedroeg de vooruitgang f 61.900.

ONTVANGEN BOEKEN.

De nieuwe wettelijke bepalingen omtrent wissels, chèques enz. door Mr. R. F. van Lier. (Haarlem 1933; H. D. Tjeenk Willink & Zoon. Prijs f 1.90).

Doel van deze uitgave is voornamelijk de nieuwe wettelijke bepalingen toe te lichten aan hen, die in de praktijk met dergelijke papieren te maken hebben.

Bij de behandeling der wetsartikelen is telkens op de voornaamste der thans aangebrachte wijzigingen gewezen; als bijlage is een overzicht van de belangrijkste verschillpunten tusschen het oude en nieuwe recht opgenomen. Van de internationale verdragen zijn alleen die artikelen behandeld, welke de overeengekomen rechtsregels bevatten.

De wet op de omzetbelasting door Mr. Dr. H. F. A. Völlmar en Mr. E. W. Hoetink. (Haarlem 1933; H. D. Tjeenk Willink & Zoon's Uitg. Mij. Prijs f 1.90).

Een toelichting op de wet op de omzetbelasting, waarin ook de uitvoeringsbepalingen zijn opgenomen.

De Amsterdamsche goederenmarkt door Mr. Dr. H. Fortuin, adjunct-secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam, Deel II. Nr. 3 van de uitgaven van het Koningin Wilhelmina-Fonds 1923. (Amsterdam 1933; Drukkerij en Uitgeverij J. H. de Bussy).

In het eerste gedeelte werden de voornaamste Indische producten behandeld; in dit deel vinden naast de andere Indische ook de overige goederen, welke voor de Amsterdamsche markt van beteekenis zijn, een bespreking.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	Januari 1934.		Januari 1933.	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Rek.houders	60.984	f 1.301.464.000	48.695	f 1.273.606.000
Door H.-bank plaatselijk	46.562	„ 1.068.256.000	34.250	„ 1.027.153.000
Voldoening Rijksbelast.	1.017	„ 7.844.000	1.013	„ 10.491.000

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	11/17 Maart 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	11/17 Maart 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	32.389	214.402	210.757	4.950	16.929	6.369	231.331	217.126
Rogge	15.262	86.901	80.364	—	8.000	1.000	94.901	81.364
Boekweit	170	3.937	7.328	—	—	25	3.937	7.353
Mais	22.958	220.392	231.236	2.025	58.924	67.296	279.316	298.532
Gerst	12.373	65.439	55.956	238	6.596	5.172	72.035	61.128
Haver	3.798	35.551	41.452	—	650	757	36.201	42.209
Lijnzaad	6.169	54.829	49.962	1.785	74.140	98.975	128.969	148.937
Lijnkoek	3.120	26.801	13.852	—	—	—	26.801	13.852
Tarwemeel	411	3.487	5.588	—	541	2.233	4.028	7.821
Andere meelsoorten	1.637	12.056	8.470	—	1.640	1.639	13.696	10.109

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens)

Afdeling I Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 1934 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren (met inbegrip v/d. o.p.c. v/h. Leeningf. 14) voor den vorigen dienst t/m dezelfde maand van het vorige jaar ²⁾
	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of anders dan wegens betaling op de kohieren afgeschreven	Zuiver bedrag	
Grondbelast. a)	7.445.455	—	7.445.455	6.802.599
Inkomst.bel. b)	20.715.107	462.120	20.252.987	25.435.081
Vermogensbel. c)	5.328.046	34.549	5.293.497	5.444.896
Verdedig.bel. I	3.028.666	29.991	2.998.675	3.041.943
Totalen..	36.517.274	526.660	35.990.614	40.724.519

a) 1/4 hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.
b) Hoofdsom + 20 procenten. c) Hoofdsom + 55 procenten.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit 2/3 gedeelte van het met 1 Mei 1934 aanvangende belastingdienstjaar 1934/1935 en 1/3 gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934.

²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit 2/3 gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934 en 1/3 gedeelte van het belastingdienstjaar 1932/1933.

Afdeling II. Overige middelen.	Feb. 1934	Sedert 1 Januari 1934	Overeenkomstige periode 1933
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmebel. *)	411.299	986.113	1.093.890
Rechten op den invoer *)	4.290.907	8.665.339	12.262.783
Statistiekrecht	132.502	276.465	301.070
Accijns op zout	159.768	316.511	417.135
Accijns op geslacht	627.187	1.144.457	1.059.291
Accijns op wijn *)	113.685	160.403	103.446
Accijns op 't gedistill. *)	2.296.962	4.685.266	5.113.823
Accijns op bier *)	605.533	1.486.210	2.193.066
Accijns op suiker *)	3.509.647	7.284.856	12.382.086
Accijns op tabak *)	2.354.520	5.478.743	4.944.046
Bel. op gouden en zilverw.	46.360	104.618	102.354
Omzetbelasting ³⁾	2.608.546	5.954.189	—
Couponbelasting ⁴⁾	298.454	298.454	—
Recht. en boeten v. zegel ⁵⁾	1.410.580	3.014.242	2.914.081
Recht. en boet. v. registr.	920.308	1.792.373	1.806.220
Recht. en boet. v. successie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	2.249.277	5.602.819	5.362.703
Opbrengst d. loodsgelden	312.694	651.247	589.353
Totalen....	22.348.229	47.902.305	50.645.347

*) Hoofdsom en procenten, ook wat betreft de ontvangsten over het vorige jaar, bedoeld in kolom 3.

³⁾ De omstandigheid dat de opbrengst van de omzetbelasting belangrijk beneden de raming is gebleven, is te verklaren uit de volgende oorzaken:

a. de eerste maanden van 1934 ondervinden den terugslag v. d. grooten invoer in de laatste maanden van 1933.

b. er zijn bij handelaars groote oude voorraden, die zonder omzetbelasting kunnen worden afgeleverd;

c. een belangrijk deel der belasting wordt voldaan in den vorm van een aanslag, die per maand of per kwartaal, achteraf wordt vastgesteld;

d. de gebr. zegels zijn voor een deel op krediet ontvangen.

⁴⁾ Ofschoon de raming van dit middel over een vol jaar is berekend, trad de wet tot heffing van deze belasting eerst op 25 Februari 1934 in werking.

⁵⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionnairs in effecten, enz. f 295.304. (Beursbel.)

⁶⁾ Id. f 737.085.

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	760.275	1.597.737	1.392.675
Rijwielbelasting	17.243	29.760	24.117
Totaal	777.518	1.627.497	1.416.792

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1933/1934 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand Jan. 1934	Zuiver bedrag der kohieren voor den dienst 1932/33 tot en met dezelfde maand van 1933
Gemeente.f.belast. . .	56.540.495	68.329.272
Tijd. o.p.c. o. d. gem.f.b.	21.623.276	—
Opc. verm. t. get. v. 50	4.993.579	5.143.493
Tijd. o.p.c. o. d. verm.b.	2.996.148	—

STATISTIEKEN.

BANK DISCONTOS.

Ned. { Disc Wissels. 2 1/2 19 Sept. '33	Lissabon 5 1/2 8 Dec. '33
Bk. { Bel. Binn. Eff. 3 1/2 19 Sept. '33	Londen 2 30 Juni '32
{ Vrsch. in R.C. 3 1/2 19 Sept. '33	Madrid 6 26 Oct. '32
Athene 7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 1 1/2 1 Feb. '34
Batavia 4 1/2 16 Aug. '33	Oslo 3 1/2 22 Mei '33
Belgrado 7 9 Febr. '34	Parijs 3 8 Feb. '34
Berlijn 4 22 Sept. '32	Praag 3 1/2 25 Jan. '33
Boekarest 6 5 Apr. '33	Pretoria 3 1/2 15 Mei '33
Brussel 3 1/2 13 Jan. '32	Rome 3 11 Dec. '33
Budapest 4 1/2 17 Oct. '32	Stockholm .. 2 1/2 1 Dec. '33
Calcutta 3 1/2 16 Feb. '33	Tokio 3.65 2 Juli '33
Dantzig 3 6 Mei '33	Weenen 5 23 Mrt. '33
Helsingfors 4 1/2 20 Dec. '33	Warschau... 5 26 Oct. '33
Kopenhagen 2 1/2 1 Dec. '33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

OPEN MARKT.

	1934				1933	1932	1914
	17 Mrt.	12/17 Febr.	5/10 Mrt.	26 Febr./3 Mrt.	13/18 Mrt.	14/19 Mrt.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	1 1/4	1 1/8-3/8	1-1/4	7/8-1	5/8-7/8	15/16	3 1/8-3/16
Londen Daggeld... Partic. disc.	3/4-1	3/4-1	3/4-1	3/4-1	1/4-1	1 1/2-3	1 1/4-2
Berlijn Daggeld... Maandgeld	4 1/8-5 3/8	4 1/8-5 1/2	4 1/4-5 1/2	4 3/8-5 1/4	4 1/4-5 1/8	6 1/8-8	—
Part. disc.	3 1/8	3 1/8	3 1/8	3 1/8	3 1/8	6 1/2-7 1/2	—
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	5 1/8-6	2 1/8-1/2
New York Daggeld ¹⁾ Partic. disc.	1	1	1	1	4-5	2 5/8	1 3/4-2 1/2

¹⁾ Koers van 16 Mrt. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.
KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia ¹⁾
13 Mrt. 1934	1.48 5/8	7.57 1/2	59.03	9.78	34.66	100 1/4
14 „ 1934	1.48 5/8	7.57 3/4	58.95	9.77 1/2	34.64	100 5/16
15 „ 1934	1.48 5/8	7.57 3/4	58.96	9.77 1/2	34.64 1/2	100 7/16
16 „ 1934	1.48 5/8	7.56 1/2	58.92 1/2	9.77 1/2	34.63	100 7/16
17 „ 1934	1.48 5/16	7.56	58.90	9.77 1/2	34.62	100 7/16
19 „ 1934	1.48 5/8	7.56 1/2	58.57	9.77 1/2	34.63	100 7/16
Laagste d.w. ¹⁾	1.48	7.55 1/2	58.50	9.76 1/2	34.60	99 3/4
Hoogste d.w. ¹⁾	1.49	7.58 1/2	59.05	9.78 1/2	34.67 1/2	100 7/16
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan **)	Madrid **)
13 Mrt. 1934	48.01	—	6.17 1/2	1.48	12.75	20.22 1/2
14 „ 1934	47.97	—	6.17 1/2	1.48	12.75	20.24
15 „ 1934	47.96 1/2	—	6.17 1/2	1.48	12.72 1/2	20.25
16 „ 1934	47.96	—	6.17 1/2	1.48	12.75	20.25
17 „ 1934	47.95	—	6.17 1/2	1.48	—	—
19 „ 1934	47.96	—	6.17 1/2	1.48	12.73	20.25
Laagste d.w. ¹⁾	47.90	—	6.12 1/2	1.45	12.67 1/2	20.15
Hoogste d.w. ¹⁾	48.05	28.—	6.22 1/2	1.53	12.80	20.35
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors ¹⁾	Buenos Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
13 Mrt. 1934	39.10	33.87 1/2	38.10	3.34	38 3/4	1.48 1/2
14 „ 1934	39.12 1/2	33.90	38.12 1/2	3.34	38	1.48 3/4
15 „ 1934	39.10	33.87 1/2	38.10	3.34	37 1/4	1.48 1/2
16 „ 1934	39.—	33.80	38.—	3.34	37 1/8	1.48 1/2
17 „ 1934	39.—	33.80	38.—	3.34	37 1/8	1.48 1/2
19 „ 1934	39.—	33.80	38.—	3.34	37 3/4	1.48 1/2
Laagste d.w. ¹⁾	38.75	33.55	37.75	3.30	36 3/4	1.47
Hoogste d.w. ¹⁾	39.30	34.10	38.30	3.37 1/2	38 1/2	1.50
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. ¹⁾ Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
13 Mrt. 1934	5,09 7/8	6,58 1/2	39,75	67,34
14 „ 1934	5,10 1/4	6,58	39,74	67,34
15 „ 1934	5,09 7/8	6,58 1/4	39,73	67,34
16 „ 1934	5,09 1/8	6,58 1/2	39,71	67,33
17 „ 1934	5,09 1/8	6,58	39,70	67,35
19 „ 1934	5,10 1/2	6,58	39,56	67,35
20 Mrt. 1933	3,43 7/8	3,93 7/8	23,86	40,41
Muntpariteit ..	4,86	3,90 3/8	23,81 1/4	40 1/16

STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: GRANEN EN ZADEN (TARWE, ROGGE, MAIS, GERST, LIJNZAAD), TUNBOUWARTIKELEN (WITTE KOOL, UIEN, ROODE KOOL), VLEESCH (RUNDVLEESCH, VARKENS-VLEESCH). Rows include years from 1925 to 1934 and months from Jan. to Dec.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) 2 Mrt. 5) 9 Mrt. 6) 16 Mrt. 7) 1 Mrt. 8) 8 Mrt. 9) 15 Mrt. 10) 3 Mrt.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: MINERALEN (STEENKOLEN, PETROLEUM, BENZINE), TEXTIELGOEDEREN (KATOEN, WOL), DIVERSEN (KOE-HUIDEN, KALK-SALPETE). Rows include years from 1925 to 1934 and months from Jan. to Dec.

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. 2) 2 Mrt. 3) 9 Mrt. 4) 16 Mrt. 5) 7 Mrt. 6) 14 Mrt. 7) 1 Mrt. 8) 8 Mrt. 9) 15 Mrt.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

Table with columns for ZUIVEL EN EIERN and METALEN. Sub-columns include Boter, Kaas, Eieren, Koper, Lood, Tin, IJzer, Gieterij-IJzer, Zink, Goud, and Zilver. Rows list months from 1925 to 1933.

Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3

AN GROOTHANDELSPRIJZEN.

Table with columns for BOUWMATERIALEN and KOLONIALE PRODUCTEN. Sub-columns include Vurenhout, Steenen, Cacao, Copra, Koffie, Rubber, Suiker, Thee, and Indexcijfer. Rows list months from 1925 to 1933.

Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 19 Maart 1934.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 22.950.182,32 Bijbnk. „ 294.603,75 Ag.sch. „ 4.448.219,13	f	27.693.005,20
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 1.402.500,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		1.402.500,—
Beleeningen	Hfdbk. f 98.396.488,89 ¹⁾ Bijbnk. „ 4.104.588,42 in rek.-crt. Ag.sch. „ 40.717.641,13 op onderp. f 143.218.718,44		—
Op Effecten	f 140.575.358,89 ¹⁾		—
Op Goederen en Spec.	„ 2.643.359,55		143.218.718,44 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	Munt, Goud f 106.714.415,— Muntmat., Goud „ 681.822.004,32 f 788.536.419,32		—
Munt, Zilver, enz.	„ 25.719.371,08		—
Muntmat., Zilver..	—		814.255.790,40 ²⁾
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„ 21.265.796,—		—
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.000.000,—		—
Diverse rekeningen	„ 5.819.992,77		—
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S.No. 221)	„ 18.331.195,17		—
	f 1.036.986.997,98		—

		Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—		—
Reservefonds	„ 3.749.272,82		—
Bijzondere reserve	„ 5.000.000,—		—
Pensioenfonds	„ 8.805.389,80		—
Bankbiljetten in omloop	„ 895.582.030,—		—
Bankassigatiën in omloop	„ 136.582,31		—
Rek.-Cour. saldo's: { Het Rijk f 2.819.772,97 Anderen „ 96.197.974,49	„ 99.017.747,46		—
Diverse rekeningen	„ 4.695.975,59		—
	f 1.036.986.997,98		—
Beschikbaar metaalsaldo	f 417.369.364,82		—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 1.043.423.410,—		—
1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)	f 76.424.425,—		—
2) Waarvan in het buitenland	„ 11.667.427,45		—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
19 Mrt. '34	106714	681.822	895.582	99.154	417.369	82
12 „ '34	106713	681.822	901.600	99.752	414.586	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
12 „ 1934	27.604	—	144.404	1.403	6.805
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
10 „ '34 ²⁾	149.810	194.720	26.900	61.162	
17 Feb. 1934	115.681	34.541	191.218	29.293	62.018
10 „ 1934	115.680	34.653	191.947	27.417	63.587
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaal.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
10 „ '34 ²⁾	240	74.840	10.950	68	
17 Feb. 1934	542	9.088	53.053	12.268	68
10 „ 1934	654	9.157	49.195	14.713	69
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	3 Mrt.	10 Mrt.	12/17 Mrt. '34	17 Mrt.
		1934	1934	Laagste	Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/8	97 1/2
Athene	Dr. p. £	530	530	530	535
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest ..	Pen. p. £	17 1/2	17 1/2	17 1/2	17 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	27 1/2	27 1/8	26 7/8	27 1/8
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 3/32	1/6 3/32	1/6 1/16	1/6 3/32
Constantin..	Piast. p. £	625	630	630	630
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/6 3/8	1/6 3/8	1,6	1/6 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/16	1/2 1/16	1/2 1/8	1/2 1/16
Lissabon ...	Escu. p. £	109 7/8	109 7/8	109 7/8	109 7/8
Mexico	\$ per £	18	18	17 1/2	18 1/2
Montevideo	d. per £	38 1/2	38 1/2	38	38 1/2
Montreal ..	\$ per £	5.09 3/4	5.08 1/8	5.07	5.10 1/2
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 1/8	4 1/8	4 1/16	4 1/8
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/4 1/2	1/4 3/8	1/4	1/5 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 3/32	2/4 3/8	2/4 1/16	2/4 3/8
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	27	27	26 3/4	27 1/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

Londen ¹⁾		N.York ²⁾	
13 Mrt. 1934..	20 1/8	46 3/4	—
14 „ 1934..	20 1/8	46 3/4	—
15 „ 1934..	20 1/8	45 7/8	—
16 „ 1934..	20 1/16	45 1/2	—
17 „ 1934..	20 1/4	45 3/4	—
19 „ 1934..	19 7/8	45 1/8	—
20 Mrt. 1933..	17 1/2	27 3/8	—
27 Juli 1914..	24 1/16	59	—

GOUDPRIJS³⁾

Londen	
13 Mrt. 1934....	136 1/4
14 „ 1934....	136 1/2
15 „ 1934....	136 1/4
16 „ 1934....	136 5/8
17 „ 1934....	136 6/8
19 „ 1934....	136 6/8
20 Mrt. 1933....	120 2/2
27 Juli 1914....	84 10 3/4

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.		7 Maart 1934.	15 Maart 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	—	f	963.903,14
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 267.614,98	„	944.430,56
Voorsch. op ult. Febr. resp. Jan. 1934 a. de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en dergem. fondsbel., alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	„	1.403.870,72
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	259.595.330,95	„	261.495.779,66
Id. aan Suriname.....	13.684.630,53	„	13.860.817,06
Id. aan Curaçao.....	4.812.453,15	„	4.789.076,98
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	104.358.772,10	„	104.904.066,43
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	39.035.616,98	„	41.564.028,22
Vord. op andere Staatsbedrijven ¹⁾	18.168.387,37	„	18.198.387,37
Vestr. f. laste der Rijksbegr. kasgeleeningen aan gemeenten (saldo)....	45.534.932,15	„	45.034.932,15

Verplichtingen.		7 Maart 1934.	15 Maart 1934
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt	f 6.317.771,18	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	437.617.000,—	f	437.617.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	31.340.000,—	„	32.190.000,—
Zilverbons in omloop.....	1.371.979,—	„	1.370.492,—
Schuld op ult. Febr. resp. Jan. '34 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede opc. op die bel. en op de verm. bel.	9.947.284,35	„	—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	3.993.829,63	„	4.102.659,58
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1)	120.823.576,66	„	118.624.225,93
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	—	„	—
Id. aan diverse instellingen 1)	88.031.325,69	„	90.440.808,—

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

		10 Mrt. 1934	17 Mrt. 1934
Vorderingen:			
Saldo Javasche Bank.....	—	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	f	71.511.000,—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—	—
Verplichtingen:			
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 259.763.000,—	261.973.000,—	—
Schatkistpromessen.....	1.000.000,—	1.000.000,—	—
Schatkistbiljetten.....	10.040.000,—	10.040.000,—	—
Muntbiljetten in omloop.....	—	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	1.469.000,—	1.469.000,—	—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	1.877.000,—	2.273.000,—	—
Voorschot van de Javasche Bank....	6.005.000,—	5.055.000,—	—

SURINAAMSCH-BANK.
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
24 Febr. 1934..	728	1.002	523	582	2.432
17 „ 1934..	726	1.161	540	583	2.581
10 „ 1934..	725	1.025	492	580	2.445
3 „ 1934..	727	1.201	542	588	2.477
27 Jan. 1934..	726	1.121	534	592	2.440
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.